

DRUŽINSKI TEDNIK

Leto XI.

Ljubljana, 26. januarja 1939.

Štev. 4.

Dum spiro, spero.

(Upal bom, dokler bom živ.)

STARORIMSKI REK

»DRUŽINSKI TEDNIK«

(izhaja ob četrtkih. Uredništvo in uprava v Ljubljani, Gregorčičeva ulica št. 27/III. Poštni predal št. 346. Telefon št. 33-32. Račun poštne hran. v Ljubljani št. 15.393. Rok oddaje ne vračamo, nefrankiranih dopisov ne sprejemamo. Za odgovor je treba priložiti za 3 dni znak.)

NAROČNINA

1/4 leta 20 din, 1/2 leta 40 din, vse leto 80 din.
V Italiji na leto 40 lir,
v Franciji 70 frankov
v Ameriki 2 1/2 dolarja.
— Naročnino je treba plačati vnaprej.

CENE OGLASOV

V tekstnem delu enostolpna petlinjska vrsta ali njen prostor (višina 3 mm in širina 55 mm) 7 din; v oglasnem delu 4'50 din. V dvobarvnem tisku cene po dogovoru. Notice: beseda 2 din. Mali oglasi: beseda 1 din. Oglasni davek povsod se posebej. Pri večkratnem naročilu popust.

»DRUŽINSKI TEDNIK«

odslej na **12** straneh

Schachtov odhod

Pred velikimi spremembami v nemški finančni politiki. — Zgodovinska odgovornost Katalonije. — Bonnet čaka na padež Barcelone

V Ljubljani, 25. januarja

Dr. Hjalmar Schacht ni več predsednik nemške narodne banke.

V času ko se Barcelona pripravlja na obupen odpor proti zmagovitim Francovim divizijam in francoski parlament že teden dni čaka, hoteč se ogniti usodni nujnosti, da zavzame nepopravljivo stališče do španske vojne; v času ko se v Sredozemlju, v Palestini, na Kitajskem in Japonskem, pa v Ameriki pripravlja to in ono — v takšnem času, boste rekli, je odstop katerega koli predsednika katere koli banke pač preneznaten dogodek, da bi ga veljalo omeniti v isti sapi s tolikanj pomembnejšimi.

Imeli bi prav, če bi bil Schacht »kateri koli« predsednik »kateri koli« banke. Ker pa to ni bil, je v nemški veleindustriji in v londonskih finančnih krogih počila novica o njegovem odstopu kakor bomba.

Dr. Hjalmar Schacht je stal na čelu nemške rajhsbanke celih petnajst let, od 1. 1923. do preteklega četrtka. To se pravi, doživel je na vodilnem mestu najvažnejšega nemškega denarnega zavoda vstajenje iz brezdnega inflacije, doživel je vstajenje in zaton weimarske republike, doživel je tretji rajh. A ne kot gledalec v loži, rezervirani za imenitnike; doživel je vse to kot aktiven igralec na odru, še več, kot režiser. Dr. Schacht je tisti, ki je z uvedbo rentne marke potegnil črto pod najstrašnejšo dobo povojne Nemčije; dr. Schacht je tisti, ki je vladal v weimarski republiki; in doktor Schacht ima levji delež zasluge, da je tretji rajh danes kljub pomankanju zlata in deviz ena izmed najmočnejših držav na svetu — doktor Schacht, nagenialnejši bančnik 20. veka, najspretnější finančni zongler, kar jih pozna svetovna zgodovina.

Kajti dr. Schachtu se je posrečilo, kar se ne bi bilo nikomur drugemu: ohranil je trdnost nemške valute v času, ko ni rajhsbanka premogla niti toliko kritja kakor desetkrat manjše narodne banke — in zraven je znal še utrditi postojanke nemškega gospodarstva. Kaj se to pravi, ve samo gospodarski strokovnjak. Mož je stal vseh zadnjih pet let pred štirimi orjaškimi nalogami, tako neznanskimi, da bi vsakogar drugega vsaktera izmed njih vrgla ob tla: 1. treba je bilo plačati uvoz, 2. finansirati javna dela, 3. plačati oboroževanje in 4. kriti redni državni proračun. Dr. Schacht je prišel vsem štirim nalogam na konec. Zato so ga tudi Angleži krstili za nemškega finančnega čarovnika.

Kako je dr. Schacht rešil te štiri probleme? Ena izmed skrivnosti Schachtovega uspeha, pravi John Gunther, je v tem, da je bil Schacht prvi finančnik, ki je prodrl prav do jedra spoznanja, da je v času krize dolžnikovo stališče mnogo, mnogo močnejše kakor upnikovo. V tem je bistvo Schachtove »čarovnije«. In potem je

znal tudi do suhega iztisniti citrono nemških hranilnic in zavarovalnic, ne da bi bil pozabil na najvažnejši vir državnih dohodkov, na davke: saj pušči n. pr. nemški delavec okoli 25% svoje mezde državi.

Danes ni dr. Schacht nič več predsednik rajhsbanke. Zakaj ne? Ali je padel v nemilost? Ali je pa čarovnik prišel na konec s svojimi čarovnijami?

Ne smemo pozabiti, da je bil doktor Schacht kljub vsem svojim »čarovnijam« yendarle zastopnik stare, kla-

Dr. Hjalmar Schacht, finančni diktator povojne Nemčije, tako weimarske kakor nürnberške, ni več predsednik nemške narodne banke. Na njegovo mesto je Hitler imenoval gospodarskega ministra Walterja Funka.

sične finančne šole. In eden izmed osnovnih naukov te šole pravi suho in kratko: Brez nič ni nič.

Nemčija potrebuje za svoj velikanški napon na vseh poljih svojega notranjega in zunanjega udejstvovanja novih finančnih virov. Dr. Schacht je rekel, da pozna samo tri možnosti, kako bi se dohodki spravili v sklad z izdatki:

1. z odmero novih davkov;
2. z znižanjem državnih izdatkov;
3. z inflacijo.

Tretjo možnost je dr. Schacht odklonil. Prvi dve je odklonil Hitler.

Zanimiva bo za naše bralce ugotovitev, da dr. Schacht niti pravi Nemec ni: njegova mati je bila namreč danskega rodu — odtod tudi Schachtovo nemško krstno ime — in njegov oče Wilhelm, rojen v Slezviku, je bil celo

danski državljan. Ko je 1. 1866. Slezvik dobila Prusija, je Wilhelm Schacht odklonil nemško državljanstvo in se je rajši izselil v Ameriko. Šel je v New-Jork za tipografa in ko si je prihranil nekaj denarja, je poklical k sebi svojo zaročenko Konstanco Egersovo, poznejšo Hjalmarjevo mater, in se z njo poročil.

KATALONSKA KATASTROFA

Francosci nevzdržno prodirajo. Po današnjih poročilih stoji prednje čete nacionalistične armade že tik pred barcelonskimi predmestji. Katalonska prestolnica ni Madrid in tudi okoliščine, v katerih je prišlo do naskoka na Barcelono, se ne morejo primerjati z napadom na špansko prestolnico. Vse kaže, da je usoda Barcelone in z njo Katalonije zapečaten.

Zgodovina bo nekoč pisala o herojskim španskim republikancem. Madrid bo še čez stoletja dajal hvaležno snov epikom, pesniki bodo opevali njegove branilce in junaštvo Madridčanov, ki so rajši vztrajali v toči bomb in granat, kakor da bi zapustili svoj dom. Zgodovina bo pisala tudi o Kataloniji, toda Barcelona ne bo dajala snovi za epike in pesniki ne bodo opevali katalonskih anarhistov, komunistov, socialistov in sindikalistov. Irun, Bilbao, Oviedo, Guernica, Teruel in prej ali slej Madrid in Valencija: sama imena velike tragedije, ki se njen avtor lumnje Barcelono...

Ko je Madrid pred dvema letoma obupno prosil Katalonce pomoči, je dobil spodbudljive brožavke namesto vojakov: Katalonci so imeli doma važnejših opravkov za zelenimi mizami in v raznih odborih in »komitejih«, a mladi, krepki Katalonci so rajši pohajkovali po barcelonskih bulvarih, kakor da bi ždeli v improviziranih strelskih jarkih ob Manzanaresu in žvečili komis. Ko so junaški Baski pol leta pozneje rotili Katalonce, naj jih za božjo voljo ne puste na cedilu, so trčili v Barceloni ob gluha ušesa. Zdaj, ko se je tudi njej začela pisati sodba, se je slika obrnila: iz Katalonije so letele obupne brožavke v Valencijo in Madrid. Toda Madrid ni odgovoril zgolj s tolažilnimi besedami: Madrid je pomagal, izvojeval je tudi več pomembnih zmag — a bilo je prepozno.

Katalonci so bili celi dve leti jeziček na tehnični španske državljanske vojne. Da je Barcelona o pravem času posegla vmes, ne bi bilo baskovske tragedije ne madridske kalvarije. Katalonija je odločila državljansko vojno. In Katalonija pojde v zgodovino ob strani nemških marksistov in avstrijskih socialistov vseh barv — v svariščino poznim rodovom, kako žalovo doktrinarstvo prej ali slej pokoplje še tako zmagovalne ideje.

BONNET ODLASA

V francoski poslanski zbornici se že teden dni vrši velika zunanje-pol-

K bojem za katalonsko prestolnico: General Franco in general Davila opazujeta potek bojev na barcelonski fronti.

lična debata. Debata »na obroke«. Kajti že dvakrat so jo za več dni odložili.

Glavna snov debate je Španija. Zunanji minister Bonnet bi bil že prejšnji petek moral podati ekspozé, pa ga je odložil na torek, v torek pa na četrtek.

Francosci očitno čakajo, da jih bo general Franco odvezal naloge, da zavzamejo stališče do njega...

Observer

Francoske reminiscence

»Zdaj ko je mir zagotovljen, je za Francoze glavno, da se posvete svojemu prekmorskemu imperiju.«

(Izjava predsednika francoske vlade E. Daladierja na radikalnem kongresu v Marseilleu nekaj dni po 29. septembru 1938.)

Francoski vojni minister je zadnja štiri leta Edouard Daladier.

»Naši neposredni interesi ne bodo prizadeti, če Franco zmaga.«

(Izjava bivšega ministrskega predsednika P. E. Flandina med špansko debato v francoskem parlamentu.)

»S Francijo se bomo pogajali šele tedaj, ko Franco zmaga.«

(Mussolinijeva izjava v listu »Informazione diplomatica« z dne 15. januarja 1939.)

Utrinki

Pred Barcelono

»General Franco ima dvakrat toliko vojakov in petkrat toliko orožja kakor republikanci.«

(»Politika«, 21/1/39)

Ubogi Kitajci!

Japonski zunanji minister Arita je izjavil, da bo povabil g. Chamberlaina v Tokio, da na licu mesta prouči razmere na Daljnem vzhodu.

Japonci brez letal

Ameriški zunanji minister Hull je sporočil časnikarjem, da je ameriška tovarna letal United Aircraft Corporation na njegovo prigovarjanje sklenila, da ne bo več dobavljala letal Japonci.

(United Aircraft Co. je bila edina ameriška tovarna, ki se doslej ni marala ukloniti želji zunanjega ministra, naj nobena tovarna ne dobavlja več letal državam, ki bombardirajo civilno prebivalstvo.)

Kritika

Kdor zaduži sleherni kritiko, se zdi kakor cestni mojster, ki bi dal z javne poti odstraniti vse kačipote, znamenja, pregraje in ograje, ki kažejo vozniku, da ve tudi po neznani cesti, kod in kako varno voziti. Razlika je samo v tem, da bi se na taki poti ponesrečili in pobili le drugi ljudje, medtem ko prvi oblastnik brez kritike tudi sam v nesrečo in prepad.

(Dr. Andrej Gosar v »Dejanju«)

Evropski koledar

Pretekli teden

1. Atentati na Angleškem se nadaljujejo.
2. Francoski parlament odloži debato o intervenciji na španskem, v upanju da ga bo medtem general Franco rešil iz kočljive dileme.

Tekoči teden

1. Evropa v pričakovanju glasovanja v francoskem parlamentu.
2. Evropa v pričakovanju 30. januarja.

Ugibanje o padcu Barcelone.

Prihodnji teden

1. Evropa v pričakovanju 4. februarja.
2. Francoski in angleški diplomati štejejo gumbe (če pade Barcelona): Kaj zdaj? (Če ne pade:) Kdaj bo padla?

Walter Funk, naslednik dr. Schachta v predsedstvu nemške narodne banke.

Pet minut pred dvanaesto: Zaradi nacionalističnega prodiranja proti Barceloni je katalonska vlada poklicala pod orožje nove letnike doslej še nemobiliziranega prebivalstva. Na sliki: katalonski novaki na poti v vojašnico.

„Mrtvec živi“ - „živi“ je mrtev

Sleparija z dvojčki

Varšava, januarja.

V Varšavi sta pred kratkim živelata brata-dvojčka Aleksander in Kazimir Sochazki. Vsem sta si bila tako podobna, da ju je bilo nemogoče ločiti drugega od drugega. Bila sta si celo tako podobna, da jih še njuni starši niso mogli razločiti. Zato so bili prisiljeni, da so ju različno oblačili in se tako izognili stalnemu zamenjavanju.

Ko sta brata dorasla, sta skupaj ustanovila izvozno trgovino. Tako sta ostala tudi zdaj še zmerom skupaj. Vsaj podnevi, šele zvečer sta se ločila, kajti čeprav je Aleksander ostal samec, se je Kazimir poročil. Čudaki je bil pa prav samec, ki se je previdno zavaroval za življenje za 50.000 zlotov, medtem ko brat sploh ni mislil na kaj takega.

Usoda je pa hotela, da je pred nekaj meseci umrl ravno lahkomiselni poročni brat. Vdova je bridko jokala zaradi izgube svojega moža. Mogoče je obklovala prav tako konec svojega dotedanjega udobnega gmojnega položaja, kajti ko je o tem govorila s svojim svakom, je rekla: »Kakšna škoda, da se ni Kazimir tako zavaroval kakor ti!«

Ni bilo treba veliko besed, da je iz te izjave vzklikala prava machiavelistična misel. Nič nista oklevala, da misli ne bi takoj uresničila. Namesto da bi objavila Kazimirjevo smrt, je vdova naznanila oblastem, da je umrl njen svak Aleksander. Tako je prevzel pravi Aleksander, ki je zdaj postal lažni Kazimir, mesto svojega brata pri njegovi vdovi.

Nihče ni ničesar slutil. Pokojnega so pokopali in čez nekaj časa je zakonski par Sochazki zahteval od zavarovalnice izplačilo zavarovalnine 50 tisoč zlotov, ki so bili predvideni v pogodbi v slučaju smrti Aleksandra Sochazkija.

Življenje bi teklo po tem dogodku spet mirno dalje in nihče na svetu ne bi tega nikoli zvedel, če ne bi nekje na Poljskem živel še tretji brat, ki pa dvojčkoma ni bil prav nič podoben. Ko je prišel na pogreb v Varšavo, je takoj začel dvomiti. Najprej ni o tem rekel ničesar svojemu bratu in svačiji, temveč je na lastno pest začel na skrivaj pozvedovati. Po dolgem času se mu je posrečilo dobiti v roke sleparije. Napotil se je k bratu in mu sporočil svoja odkritja. Čeprav je Aleksander skušal vse utajiti, je imel brat tako neizpodbitne dokaze, da lažnima zakoncema ni preostalo drugega kakor, da sta sleparijo priznala. Bratški detektiv je videl, da je dobil igro. Zahteval je za molčanje polovico zavarovalnine. Sicer bo pa oba naznanil oblastem.

Prišlo je do mučnega prepira med tremi ljudmi, ki pa ni imel konca. Neprijetnemu bratu sta zakonca ponudila majhno vsoto, ki jo je pa ta odločno odklonil. Vztrajal je pri tem, da hoče dobiti vsaj tretjino zavarovalnine. Ker je naposled spoznal, da ne bo vsote, ki jo zahteva, nikoli dobil, je navidezno privolil sprejeti manjši znesek. Komaj ga je pa imel v rokah, je odšel na policijo in tam pripovedoval o nenavadni pustolovščini Kazimira, ki je postal Aleksander in o mrtvecu, ki se še mudi med živimi.

Nenavdno trojico so prijeli in zdaj čaka obsodbe. Na pokopališču so pa morali iz spomenika umrlega moža odstraniti krstno ime Aleksander in ga nadomestiti z imenom njegovega brata.

Družba, ki je delala pritlikavce

Budimpešta, januarja.

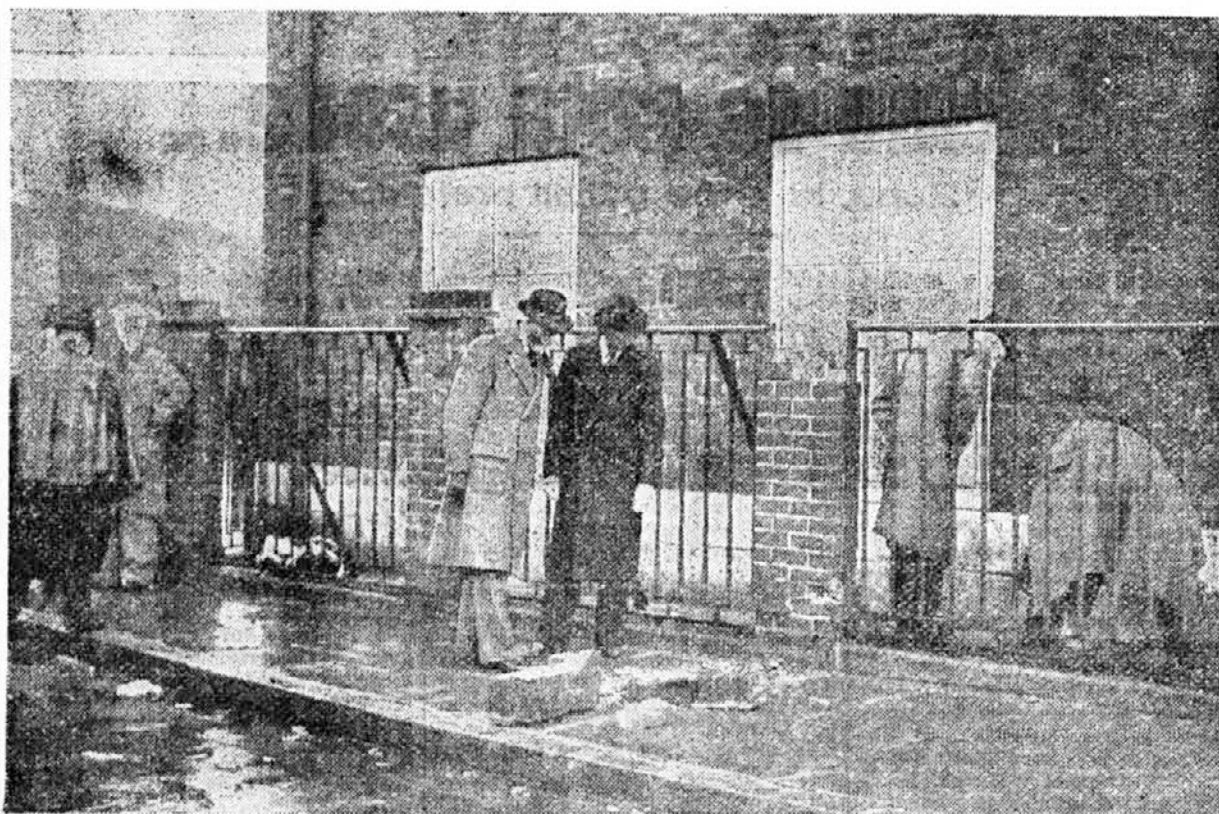
Budimpeštanska policija je prišla na sled veliki aferi, ki je kakor se zdi svojevrstna.

Ze dolgo časa so učitelji v budimpeštanskih šolah opazovali, da nekateri otroci sploh ne rastejo in da očitno zaostajajo za svojimi tovariši in tovarišicami. Čeprav so bili starši normalni, so ti otroci ostali majhni kakor pritlikavci, ki so se od njih razlikovali samo po tem, da so imeli glave mnogo večje od njih.

Najprej so opozorili na to zdravniške, ki so ugotovili, da so ti otroci zaostali v rasti zato, ker so zauživali neka sredstva, ki ovirajo rast.

Po tej ugotovitvi so obvestili policijo, ki je uvedla odločno preiskavo in že čez nekaj dni dosegla uspeh. Vsi ti pritlikavci so bili otroci revnih staršev, ki so svoje otroke prodajali neki družbi.

Ta družba je sklepala s starši pogodbe. Starši so se zavezali, da bodo dajali svojim otrokom zmerom neka sredstva, da bodo otroci ostali majhni. Družba se je s svoje strani zavezala, da bo zaposlila te otroke po različnih oddelkih in da bo polovico zaslužka teh umetnih pritlikavcev izplačala njihovim staršem. Po dosedanjih cenitvi se zdi, da je samo v Budimpešti okrog 2000 umetnih pritlikavcev, ki so postali žrtve te kriminalne družbe.

K bombnim atentatom na Angleškem: Detektivi na prizorišču enega izmed mnogih skrivnostnih bombnih atentatov v Londonu.

Newyorški škandalček

Zadnje čase je spraval v tek veliko črnih in še več jezikov v Newyorški škandalček, ki je nastal zaradi neizrekljive naklonjenosti Američanov za pariške modne stvaritve in zaradi nič manj izrazite nenaklonjenosti do carine na te predmete, kakor poročajo posebni poročevalci francoskega časopisa »Petit Parisien« Raymond Lange svojem listu iz Newyorka. Čeprav škandalček še ni dosegel obsega fantastične sleparske afeje, vendar je pikanten zato, ker so vanj zapletene znane osebnosti iz newyorške družbe in gledališča.

Neka častivredna dama iz newyorške družbe, gospa Lauerjeva, žena sodnika najvišjega sodišča, je obtožena, da je vtihotapila za okrog 50.000 francov pariškega blaga. Pri tem se je poslužila naklonjenosti nekega Chapereaueja, ki ga je srečala na francoski Rivieri, pustolovca, ki je namazan z vsemi mazili Broadwaya in Hollywooda, ki se je izdal za trgovskega potnika Nicaragua in ki mu je ponarejeni potni list zagotovil diplomatsko nedotakljivost. Pretihotapiti pariške krasote — kajpak proti plačilu — mu je bilo torej igračka. Kako je to za lepo žensko zapeljivo! In kako so francoske toalete in blišč zanj šele pridobile na vrednosti, ko so se z uspehom ognili carine! Gospo Lauerjevo je preslepilo obljub polno pripovedovanje lažnega diplomata; podlegla je skušnjavi. George Burns, priljubljeni igralec v radiu in v filmu, tudi ni hotel zaostajati in je za svojo ženo, gledališko igralko Gracio Allenovo, naročil za 200.000 francov pariških draguljev. Vsi ti ljudje so danes na zatožni klopi.

Tudi način, kako je prišlo do škandalča, je originalen. Sodnik najvišjega sodišča in njegova žena sta smatrala za potrebno, da v proslavo vrnitve v Newyork in v priznanje dobre kupčije uslužnega posredovalca v svojem razkošnem stanovanju v Park Aveniji pri-

redita večerjo. Bilo je v začetku oktobra; svet si je komaj oddahnil od razburjenja v Monakovem. Kajpak so se pogovori sukali okrog najnovejših dogodkov in pri dezertu ni nihče pozabil ostresti se nekaj krepkih na račun Hitlerja. Služkinja je bila pa Nemka in po vrhu še narodna socialistka. Takšno obrekanje njenega Führerja je bila prehuda preizkušnja za njen patriotizem. Z odločno kretnjo je odpasala med jedjo svoj predpasnik, pustila goste in jedi in se je uprla še dalje streči takšnim ljudem. Treba je pripomniti, da takšna nacionalna občutljivost ni prav nič motila pojedine, a uboga gospodinja se je morala čez nekaj dni hudo spokoriti zaradi zupanja do svoje maščevalne služkinje.

Gospa Lauerjeva je bila namreč dovolj neprevidna, ko je jemala iz skratke za klobuke stvari, ki jih je prinesel Chapereau iz Francije in je pripomnila, da za vse te krasne stvari ni bilo treba plačati niti beliča carine. Kako vendar fino perilo dobro de koži, ki se ga ne samo da ima pariško znamko, niso niti dotaknile hrapave roke carinikov! Služkinja z nacionalnosocialističnim srcem je šla pa kratko in malo na policijo in vso stvar prijavila. Drugi dan so preiskali stanovanje, našli so svilen perilo in dragocene predmete in jih zaplenili, diplomata brez poverilnega dokaza pa aretirali; sodnik pa lista stran za stranjo v knjigi zakonov v upanju, da bo našel sredstvo za opravičilo žene, ki je vse preveč ljubila pariški blišč.

Ze veliko se je pisalo o strogosti ameriške carine. Nedvomno je strožja od francoske, a tako grozna, kakor si jo nekateri predstavljajo pa spet ni, posebno če se ljudje pokore naredbi. Gotovo ni vselej prijetno, če stopiš z ladje na kopno in nestrpno čakaš, kdaj se boš znašel v newyorškem vrvežu, potlej moraš pa čakati, in pogosto še zelo dolgo, dokler ti carinik ne pre-

gleda kovčegov, ročnih torbic in potnega lista. Vsak iz tujine prihajajoči Američan in vsak, kdor biva v Ameriki, ima pravico prinesiti s seboj blaga v vrednosti do sto dolarjev. Vsak mora pa predložiti pismeni seznam nakupov; na njem mora biti označena najbolj nedolžna zorna ščetka in najbolj neškodljiv kosček mila. Kar je nad vrednostjo 100 dolarjev, se mora podvreči carini, a vsak predmet, pa naj bo celo zaboj šampanjca, sme biti označen na listi prosto uvoženih predmetov.

Ameriški cariniki imajo risje oči. Nič ne pomaga zamenjati etikete Rue de la Paix iz Pariza z onimi iz Pete Avenije v Newyorku, ali pa trdit, da so diamanti samo bel kremenjak. Le redko jim uide kakšno skrivališče. Če imajo dvome, grede po pojasnilo k izvedencu. Tamkaj imajo namreč strokovnjake za vse: za krzno, umetnine, blago, ure, čipke, dragulje. Strogi so z umazano literaturo. Nekeč je po pojasnilu, da je to samo neka francoska knjiga, neki carinik, ki ni bil večer francosčine, dal v natančnejši pregled Lansonove »Zgodbe iz francoske literature« nekemu strokovnjaku. Pripovedujejo tudi neko zgodbo, kako je neki čuvar javne morale nekeč zadržal neki album s fotografijami zaradi nekaterih golih figur, dokler niso opazili, da so bile reprodukcije iz Sikstinske kapele. V laseh skrite predmete, z dragulji napolnjene sprehajalne palice, pasje ovrabnice z vdelanimi zapetnicami kaj hitro izvožajo. Za važne nakupe imajo namreč v mnogih velikih evropskih trgovinah vohunski sistem, ki so pri njem udeleženi namščenci sami. Ameriška carinska uprava meni, da so se v petih letih, odkar prakticirajo ta sistem, carinske poverbe zmanjšale za polovico. V enem letu so znašale globe pri 453.000 potnikih samo 304.000 dolarjev.

Kar pa se ne bo nikoli spremenilo, je način potnikov, in kakor se zdi

posebno žensk: občutek zmage, če se je posrečilo pred carnikom kaj skriti. In v tem obstoji nedvomno glavna zmeta, ki je pripravila sicer častivredno sodnikovo ženo do pokore. Bila je ravno toliko šibka, da se ni mogla zoperstavljati vabljivim pariškim dragocenostim, ki so v njenih očeh postale še dragocenejše, ker so ušle zamkam postave.

Skrivnost dvorne lekarne Habsburžanov

Dunaj, januarja.

Nasproti dunajskega dvora stoji še danes lekarna, ki se imenuje dvorna lekarna. Ta lekarna je z zdravili preiskbovala vse člane bivše habsburške dinastije. Še danes ni jasno, kdaj je nastala. Pred sto leti so pesniku Grillparzerju poverili nalogo naj napiše zgodovino dunajske dvorne lekarne. Grillparzer pa ni bil samo pesnik, temveč tudi ravnatelj dvornega arhiva. Zato ni mogel izvršiti te naloge.

V kabinetu ravnatelja lekarne se nahaja veličanska omara, polna zvezkov. V teh zvezkih so popisane vse bolezni posameznih članov habsburške dinastije. Samo en človek na svetu pozna popise teh bolezni. To je upravitelj dvorne lekarne.

Američani so že pogosto ponujali ogromne vsote, da bi vsaj enkrat pregledali te listine, toda vse so odbili. Za raziskovalce plemena in nasledstva so to dragoceni podatki, ki bi z njihovo pomočjo marsikaj razjasnili. In vendar bo prišel dan, ko bodo imeli dostop do tega arhiva ne samo učejaki, temveč tudi drugi ljudje.

V arhivu so tudi recepti vseh tistih zdravil, ki so jih poslali na dvor, ko je bil bolan kakšen član habsburškega doma. Na teh receptih so podpisali najboljši zdravniki in univerzitetni profesorji. Kadar so za cesarja pripravljali kakšno zdravilo, je bil ves potek strogo tajen. Zdravilo je osebno pripravil upravitelj dvorne lekarne.

Ko je Franc Jožef v zadnjih letih svojega življenja bolehal, so se na dunajski borzi zelo vznemirili, ko so zvedeli, da »gospod iz Schönbruna« spet kašlja. Spekulanti so se zbrali okrog dvorne lekarne, ko so mislili, da bodo zvedeli kakšno zdravilo pripravljajo za cesarja. Za to skrivnost so ponujali lekarnarjem velike vsote denarja. A nihče ni mogel ničesar zvedeti.

Dvorna lekarna je sestavljala tudi lepotilna sredstva, ki so jih uporabljali člani habsburške hiše.

Neokusno oblečeni minister

Newille Chamberlain se ne razlikuje od Anthonyja Edena samo po svoji zunanji politiki, temveč tudi po svoji obleki. Medtem ko so se v Ameriki ob Edenovem obisku čudili njegovi dostojni in gibčni pojavi, so še zmerom v skrbah, ki jim jih je pripravila obleka ministrskega predsednika na banketu inozemskih častnikov. Najtežja pregrha proti modi, ki jo je storil Chamberlain, je bila ta, da je nosil črn telovnik, ki mu pravijo Evening Dress. Njegovi zagovorniki so sicer takoj razložili, da je črn telovnik na mestu, ker traja še uradno dvorno žalovanje zaradi smrti kraljice Maud. Bili so pa zavrnjeni, češ da predpis o dvornem žalovanju nikakor niso uvedli za Evening Dress črnega telovnika. Ko so vprašali vodilnega strokovnjaka v modi, kaj ni bilo omenjenega večera v redu na ministrih obleki, je odgovoril:

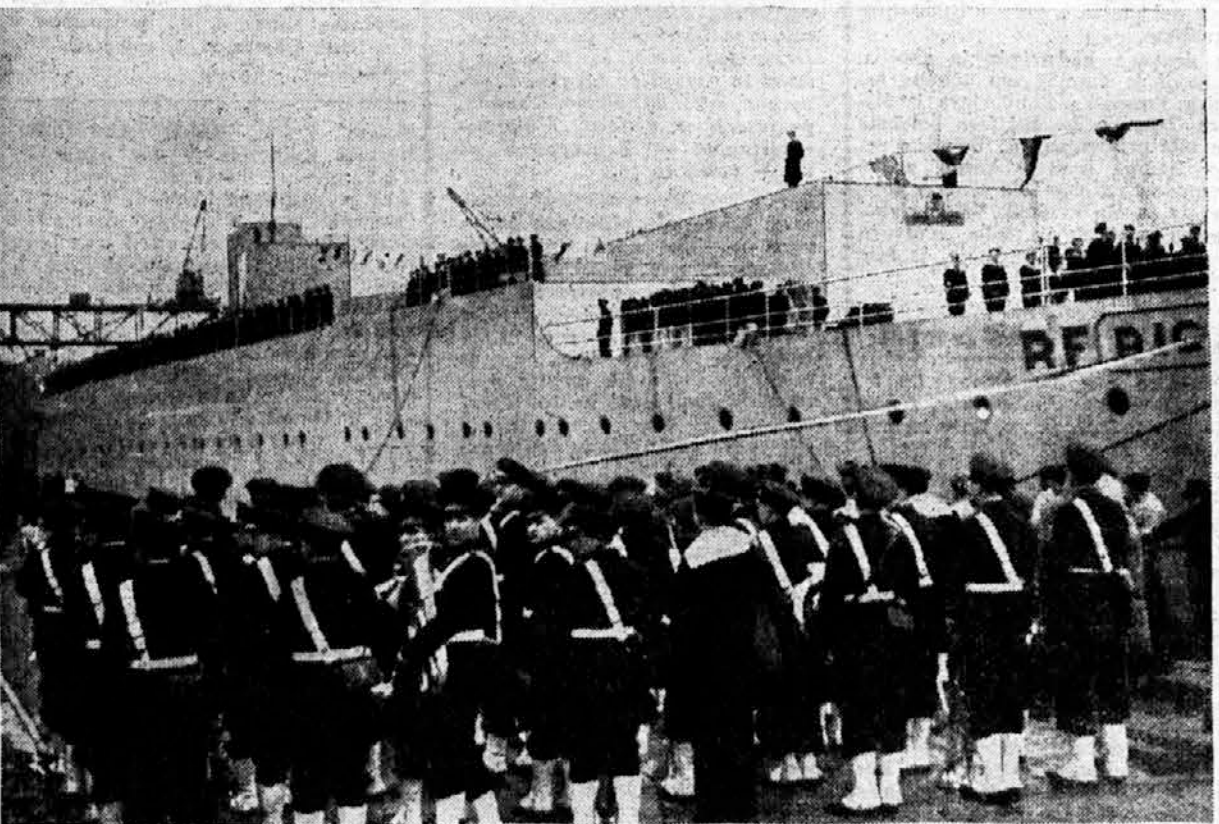
»Zelo veliko. Njegovi rokavi so bili veliko predolgi; segali so mu skoraj do palcev, medtem ko se mora po predpisu videti za pol palca zapestje. Prav tako sta se zdela predolga frak in telovnik. Globoki izrez telovnika pa je poudarjal ministrovo velikost in koščatost. Moral bi nositi krajši telovnik, ki bi napravil njegova ramena bolj široka. Naposled je imel Chamberlainov telovnik pet gumbov, medtem ko sme imeti samo tri — pri zelo veliki postavi kvečjemu štiri gube.«

Iz tega lahko sklepamo, da je angleškemu ministrskemu predsedniku prav vseeno, kdo določa angleško modo — dokler sam odloča o angleški zunanji politiki.

Budilka, ki prižge luč in skuha kavo

Nedavno smo brali, da je neki inženjer iz Stockholma sestavil budilko, ki zbudi človeka ob določenem uri in mu prižge luč. Pred nekaj dnevi pa se je razvedelo, da ima neki italijanski železničar že osem let podobno pravico, ki ga zbudi, prižge luč in mu — razen tega še skuha kavo. Luigi Altore, tako se imenuje ta železničar, pripoveduje, da stanuje daleč od kraja, kjer je zaposlen, in da mora zaradi tega vsako jutro odpotovati z zgodnjim vlakom. Sama budilka ga ne more spraviti na noge in moral si je ustvariti vabljivejšo pobudo za vstajanje. Taka pobuda mu je zdelala kava. Tako je odkril budilko, ki skuha dišečo kavo, preden ga zbudi iz sanj.

Odslej »Družinski tednik« vedno na 12 straneh!

35.000-tonska francoska vojna ladja »Richelieu«, ki so jo te dni kot prvo izmed štirih vojnih ladij te vrste spuščili v Brestu v morje. »Richelieu« bo imela hitrost 31,5 vozlov in bo najhitrejša ladja francoskega vojnega brodomarja. Drugo vojno ladjo istega tipa, »Jeanne Barthe«, bodo spustili v morje v nekaj mesecih; takoj po splošni »Richelieu« začne pa graditi tretjo vojno ladjo »Clemenceau«.

Humor

Iznajdljiva

Gospa Majarončkova prosi svojega moža za denar za novo preprogo, da bo okrasila svoj dom za družabno prireditve, ki jo bodo imeli čez osem dni. Mož ji ga da, čez šest dni se prikaže pred svojim možem v krasni večerni toaleti.

»In preproga?« vpraša presenečen. »Če se bom prikazala v tej obleki, ne bo nihče gledal preproge.«

Mučno vprašanje

Gospa Skokova se pelje s svojim štiriletnim sinčkom v tramvaju.

»Mamica, kaj pa je v tej hiši?«

»To je kopališče.«

»Mamica, zakaj pa ne gremo nikoli v kopališče?«

»Zato, ker imamo doma svojo kopalno kad.«

»Mamica, kje pa imamo doma svojo kopalno kad?«

Takrat gospa Skokova nepričakovano hitro izstopi s svojim štiriletnim sinčkom.

»Mama, ti nisi tako lepa kakor moja vzgojiteljica.«

»Zakaj?«

»Ze eno uro sva v parku, pa te ni še nihče poljubil.«

(»Das interessante Blatt« — Dunaj)

Vzrok

Učitelj v vaški šoli pove primero o zgubljeni ovci in na koncu vpraša:

»Torej otroci, zakaj je pastir bolj vesel edine zgubljene ovce, ki jo je spet našel, kakor pa drugih devet in devetdesetih, ki jih ni izgubil?«

Nekaj trenutkov vlada popolna tišina, potem pa Jurček, ovtarjev sin, dvigne roko — in se odreže:

»Najbrže je bil to oven.«

Najboljša rešitev

»Danes se bova pa sijajno zabavala, dragica, priskrbel sem tri vstopnice za kino.«

»Zakaj pa tri?«

»Za tvojega očeta, tvojo mamo in za tvojega malega bratca!«

Kljub temu

»Dragica, ne morem se ločiti od tebe, postani moja žena!«

»Ali hočeš iti najprej k materi?«

»Saj sem jo že videl. Nič ne de.«

Previdno

Ona: »Ali ti je všeč nova služkinja?«

On: »Izredno!«

Ona: »Saj sem si mislila, Danes zjutraj sem ji odpovedala!«

Nepričakovan odgovor

»Kaj je pa vaš poredni fant spet napravil?« vpraša soseda. »Saj ima vso glavo obvezano?«

»Vaš pridni fant ga je s kamnom tolkel po njej!«

Ameriška

»Prišli ste torej v Ameriko, da postanete milijonar. Svar je čisto preprosta. S pomočjo spekulacij na borzi sem postal to v dveh mesecih.«

»Ni mogoče! Sijajno! In prej ste bili čisto revni?«

»Ne — milijarder.«

»Ali hočete pristopiti k našemu društvu za adoptiranje otrok?«

(»Esquire« — Chicago)

Oče je pozabil...

Ameriški napisal
W. Livingston Larned

Kratka zgodba — zgodba za vas, ki imate otroke. Pred 15 leti je prvi izšla, »People's Home Journal« jo je priobčil namesto uvodnika, in za njim v skrajšani zgoščen obliki »Readers Digest«, mesečnik z milijonsko naklado. Na stotine časopisov, družinskih listov in dnevnikov jo je ponatisnilo — zgodbo za vas, ki imate otroke. Tisočkrat in tisočkrat so jo v Ameriki že prebrali v šoli, s prižnice, z govorniških tribun in v radiu. Celó visokošolske revije so jo prinesle in v razne jezike so jo prevedli, umetnino ki velja za biser ameriške žurnalistike. »Družinski tednik« jo je prvi poslovenil — zgodbo za vas, ki imate otroke, a žal le prevečkrat pozabite, da so še...otroci.

Poslušaj, sinko moj, kaj ti bom povedal, medtem ko ti ležiš tukaj v svoji postelji, s svojimi majhnimi peščicami pod lički in z gostimi plavimi, nekoliko zlepljenimi lasmi preko čela, potnega od spanca. Splazil sem se čisto sam in tiho v tvojo sobo. Pravkar sem sedel doli in bral časopis. Na lepem sem moral misliti nate — na lepem sem začutil, da se me polašča val resničnega sramu, moral sem hitro pogledati k tebi.

Že zjutraj pri zajtrku sem nekaj na tebi opazil. Spet si se samo nekoliko obrisal z brisačo po obrazu, pogoltnil si svoj zajtrk, komolce si naslanjal na mizo, na kruh si si namazal preveč surovega masla! In ko si šel gori k svojim igračam, medtem ko sem odhajal, da bi se peljal v mesto, si se še enkrat obrnil in si mi pomahal v slovo, medtem ko sem jaz samo nagrbnil čelo in ti v odgovor opomnil, da moraš zdraviti ramena in se držati pokonci.

Popoldne se je začelo znova. Ko sem prišel po poti, sem te videl, kako si klečal na tleh in si se čebļaje igral. Videl sem, da si imel luknje na nogavicah in sem te ponižal pred tvojimi malimi prijatelji, ko si moral iti pred menoj domov. Češ, nogavice so drage — in če bi si jih moral kupiti sam, bi jih že bolje pazil! Tako ti je očital tvoj oče.

In videl sem te še pozneje, ko sem bral časopis, kako si prišel boječe k meni, s pogledom v očeh, ki mi je jasno izdal, da si bil užaljen. »Kaj hočeš že spet,« sem te ves jezen nahrulil, ker si me motil pri mojem branju.

A namesto, da bi ti kaj odgovoril, si pritekel k meni, obe roki položil okrog mojega vratu in si me poljubil — in dotik tvojih malih rok je izžareval ljubezen, ki jo je sam Bog vsadil v tvoje malo srce in ki ne more nikoli oveneti. Potlej si spet na lepem izginil, slišal sem še, kako si capljal po stopnicah navzdol.

Takrat, takoj ko si odšel, mi je časopis zdrknil iz rok in ob istem času me je prevzel občutek strahu. Kaj sem postal? Zmerom karajoči, zmerom nove napake odkrivajoči oče. To je bila moja zahvala za to, kar si mi bil podaril. Pa ne, da te ne bi ljubil — a preveč sem zahteval od tvoje mladosti: isto mero, ki sem z njo meril sebe, odraslega človeka, sem uporabljal tudi zate.

In pri tem je bilo v tvojem značaju toliko lepega, dobrega in naravnega. Tvoje majhno srce je bilo tako veliko, kakor prebujajoči se dan daleč za gorami. Sicer me ne bi mogel zvečer tako nepriljubeno objeti okrog vratu in me v slovo poljubiti. A zdaj je spet vse dobro, stojim ob tvoji postelji in sem trdno sklenil, da ti bom tvojo ljubezen bogato vračal.

Moje priznanje je le slabo opravičilo. Ti bi vsega tega prav nič ne razumel, če bi ti jutri zjutraj vse to povedal. Eno je pa gotovo, da bo od jutrišnjega dne dalje vse drugače! Postala bova dobra prijatelja in bova delila vse, bolest in veselje in smeh. Rajši si bom odgriznil jezik, kakor da bi še kdaj prišla preko mojih ustnic besedica nestrpnosti. Moja vsakdanja molitev bo od jutri naprej: »On je samo majhen fantiček — nič drugega kakor zgolj majhen fantiček!«

Bojim se, da sem od tebe zahteval vse preveč — kar lahko zahtevam samo od odraslih. Ležiš tukaj pred menoj v svoji mali postelji, sinko moj, majhen, ubog, sključen kupček. Šele zdaj prav vidim, kako si še majhen. Še včeraj te je tvoja mati pestovala, tvoja glavica je počivala na njeni rami.

Zelo, zelo sem te užalil.

Žena Daljnega vzhoda

MONGOLKA

Mongoli kot narod štejejo dosti rodov in njihovega življenja ni mogoče popisati kar z enim merilom. Dva rodova, ki sta večasih komaj nekaj kilometrov vsakebi, imata čisto različne šege in običaje. Na majhnem ozemlju proti Rusiji in Kitajski se seveda opaža vpliv navad teh dveh narodov, globoko v osrčju, ob tibetanski meji, pa so navade spet drugačne kakor v prestolnici Urgi.

V nasprotju z večino azijskih narodov je žena pri Mongolih možu enaka. Tu nimajo ne haremov, ne tenčice, ne mnogoženstva, ne suženjskih odnosov med možem in ženo. Da, nasprotno: pri nekaterih plemenih v notranjosti je celo v navadi, da ima žena več mož. To pa ne priča, da bi bil mož kaj manj kakor žena. Mnogo moštvo je le posledica pomanjkanja žensk. Ugled, ki ga uživa žena v življenju in v zakonih Mongolov, temelji najbrž še iz nedavnih časov, ko je bila poglavar družine žena.

Življenje Mongolke je polno dela. Nadzorovati mora črede živine, skrbeti za gospodinjstvo in vzgajati otroke. Ker žive Mongoli, podobno kakor Kitajci, v zadržanih, si delo dele. Majšje žene prevzamejo nadzorstvo nad čredami in morajo biti pri tem zelo spretni in pogumne v sedlu. Starejše

žene skrbje za gospodinjstvo in za otroke.

Gospodinjstvo delo je seveda hitro opravljeno, ker prebiva le malo Mongolov v stalnih domovih. Še zmerom so v navadi hiše, ki jih imenujejo jurte. Takšna hiša je narejena iz okroglega, do dva metra visokega lesenega ogrodja, ki je široko tri do pet metrov. Nad to ogrodje se napne klobučevinasto blago, nadenjen pa nemečejo pogosto še prst ali pa ruše. Tam, kjer je vrh te šotoru podobne koče, se nahaja odprtina, ki jo ob slabem vremenu zapro. Ta odprtina služi hkrati za zračenje in za dimnik. Pod njo je namreč peč za ogrevanje in kuhanje.

Za kurjavo uporabljajo, kakor povsod v deželah, ki nimajo lesa, posušen gnoj, ki ga nabirajo otroci. Ob navadnih dneh je obed pri Mongolih prav preprost. Razen mleka in sira dobe ljudje še nekakšne pečene mlince iz raznih vrst moke. Ob praznikih zakoljejo ovco in jo spečejo na ražnju ali pa skuhamo v kotlu.

Še pred nedavnim časom je bilo mleko edina pijača Mongolov. V zadnjem času je postal zelo priljubljen čaj, in s tem so si Mongolke nakopale novo skrb. Zdaj mora biti zmerom pripravljena vroča voda, da mož, ki se vrne z lova, takoj dobi poživiljočo pijačo.

Kakor pri vseh preprostih narodih, zavzema tudi v življenju Mongolke vera pomembno mesto. Zjutraj mora najprej poškopiti s svežim mlekom okolico koče na vseh štirih straneh neba, ker s tem priključa na svoj dom naklonjenost bogov. Obiskovati mora svetišča in moliti pred domačim oltarjem.

Ljubezen pri Mongolkah ni prav v časteh. Zakone sklepajo starši in še zmerom je v navadi odkup neveste. Neka nenavadna šega pa dokazuje, da je pri Mongolih stališče žene, tudi pravkar poročene, čisto drugačno, kakor pri večini vzhodnih narodov. Mongolka ima namreč pravico, da v treh dneh zapusti svojega moža in potem ženitev ni veljavna. Tako imamo torej pri tem narodu nekakšen poskusni zakon, ki daje ženi mnogo pravic. Sicer pa Mongolka svojih zakonskih dolžnosti ne jemlje prav resno. Kadar moža dolgo ni domov, se nihče ne zgraža, če povabi žena kakšnega prijatelja, da ga nekaj časa nadomešča. Zlasti slove Mongolke po svojem okrasju. V tem jih malokateri narod dosega. Znana so dragocena mongolska naglavna okrasja. Takšno okrasje, izdelano iz srebra, biserov in poldragih kamnov, je časih vredno četrtilijona našega denarja ali pa še več. Pri svečanih priložnostih nosijo Mongolke še dragocenejši naprsni nakit, ki ga ob slabem vremenu zavijajo v posebne rute, da se ne poškoduje.

Naglavni nakit pa je v ostalem znamenje za poročene žene. Če nosi mlada Mongolka takšno dragoceno krono, je videti tudi za naš evropski okus prav mična. Po okrasju se tudi spozna, kolikšno čast zavzema v plemenu ženin mož, kajti zlate in srebne vrvice, ki vise z okrasja, izdajajo s svojo dolžino možev položaj: čim daljše so vrvice, tem uglednejša je žena, ki jih nosi.

Mongolka se v svojem življenju dobro počuti in se le malo meni za pridobitve novega časa. Očitno bo poteklo še precej časa, preden se bodo šege z Zapada uveljavile tudi med Mongolkami.

Naša kuhinja

Kaj bo ta teden na mizi?

Četrtek: Krompirjeva juha, polpete, solata. Zvečer: Ocvrti cmoki.

Petek: Juha iz suhih gob, jajčni kolač, endivija. Zvečer: Zdrobov pečenjak s kompotom.

Sobota: Zelje s kranjsko klobaso, krompirjeva solata. Zvečer: Telečji golaž.

Nedelja: Goveja juha z vlivanci, preslanjen telečje prsi, mešana solata, pražen krompir, črna kava. Zvečer: Mrzla svinjina, vlivani češki kolački, čaj.

Ponedeljek: Kruhova juha, makaroni s smetano, zelje v solati. Zvečer: Mlečni riž s peno.

Torek: Telečje klobasice z zeljem, sirova gibanica. Zvečer: Rižev kipnik s šodojem.

Sreda: Lečnata juha, žemelnji cmoki, endivija. Zvečer: Krompir s slanino, kumarice.

Pojasnila:

»Ocvrti cmoki: Stolci tri suhe žemlje prav drobno v možnarju in zabeli te drobtine s surovim maslom. Primešaj še dve jajci, 2 žlici kisle smetane, malo soli in nekoliko mleka. Dobro premešaj in nekaj časa pusti stati. Potlej napravi iz tega testa cmoke, ki jih ocvri na surovem maslu ali masti.

»Jajčni kolač: Namoči v mleku ostrgano žemljo. V ponvi pa segrej masla ali masti, deni notri prav drobno sesekljane čebule, sesekljane zelenega peteršilja in pozneje ožeto žemljo in nekaj žlic sladke smetane. Ko se vse to ohladi, primešaj štiri rumenjake, sneg štirih beljakov in malo soli, po okusu tudi popra. Namaži model in deni vanj to zmes, da se lepo rumeno zapeče.

Proti zaprtju

Leopiltule

Oglas reg. S. br. 3236 dne 19. II. 1938

lepo rumeno zapečejo, jih obrni z vilicami in jih zapeči še na drugi strani. Tako delaj, dokler imaš kaj testa. Kolačke daj s sladkorjem in cimatom potresene z dušenim sadjem, kompotom ali čajem na mizo.

»Mlečni riž s peno: Skuhaj na mleku šest pesti izbranega riža in mu primešaj sladkorja in nastrganih pomarančnih olupkov. Ko se ohladi, ga deni v skledo — biti mora prav gost — vrhu riža pa sneg treh beljakov, ki si mu primešala 5 žlic sladkorja in nastrganih limonovih olupkov in postavi skledo v pečico, da se sneg strdi.

Namesto navadnega jajčnega snega pa deniš lahko na riž tudi marelične, čokoladne, jabolčne ali kake druge pene. Zmešaj med sneg marelične mezge, čokolade, kakšnega ocedka ali kaj podobnega. Potlej primešaj tudi rižu mezge, čokolade itd.

Hormon proti migreni

Znano je, da je migrena v zvezi z motnjami spolnih organov. Zato nimajo slučajno ravno ženske v določenih dobah pogosto napadov mučne migrene. Zdelo se je, da so vzrok za različne oblike migren motnje v

Za spremembo namesto visokega krznenega ovratnika, ki vam sega do ušes in se dotika priske in lobuka, vam svetujemo praktično ovratnico iz dveh lisičjih hrbtov, ki sta zvezana okrog vratu z ozkim krznenim trakom.

hormonih in da je treba poskusiti te motnje odstraniti s pomočjo dovajanja hormonov. To se je tudi posrečilo. Zdaj nam pa zanimive izkušnje, ki o njih poroča dr. Zajtšek, zvezo med migreno in hormoni podajajo v čisto novi luči. Tudi on je zdravil več vrst migren s hormoni. A uporabljal je pri ženskah moške in pri moških ženske hormone in je dosegel zdaleč večje uspehe kakor poprej.

Na čem temelji uspeh te na videzno paradoksnе terapije, še ni določeno. Ali je učinek hormona nasprotnega spola pripisovati temu, da oba hormona, kakor sta si kemično podobna, učinkujeta tudi biološko v istem smislu? Ali pa hormon spremeni svoj spol pod vplivom drugega telesa? Ali pa — in to je najzanimivejša domneva — se tukaj potrjuje spet Weiningerjeva hipoteza, da je vsak človek tudi po svoji zgradbi hormonov v neki meri dvospoljen? Potlej bi bila morebiti migrena simptom motnje ravnotežja med moškim in ženskimi elementi, in se ga da s dodatkom manjkajočega nasprotnega hormona izenačiti in odstraniti.

O higieni galoš

Uporaba galoš nekateri popolnoma odklanjajo, češ da pomohkujejo in so škodljive zdravju. Ti očitki niso neutemeljeni. Kdor je dolgo časa nosil galoše in jih potlej naglo odložil, bo opazil, da ga bo brez galoš na mrzlih tleh pošteno zeblo, medtem ko se mu to prej, ko še ni poznal galoš, ni zgodilo. Tisti pa, ki nosi galoše samo včasih, bo pogosto opazil, da se mu noge takrat bolj pote kakor navadno.

Tem neprijetnim učinkom se pa lahko na več načinov izognemo ali jih pa vsaj omejimo, če galoše pravilno uporabljamo. Potlej so vsekakor koristne in zdravju ne škodijo. Varujejo nas mraza in mokrote in so za vse k prehladu nagnjene ljudi nepogrešljive. V deževnem vremenu se čevlji zelo umazejo in velik del na cesti pobranega blata, se kljub čiščenju zanese v stanovanja in lokale, kar iz estetskega in praktičnega, kaj šele iz higienskega stališča ni vseeno. Tudi tukaj se galoše izkažejo kot koristne in nekateri jih nosijo samo zato, poleg tega imajo pa galoše še druge praktične prednosti: človek se v njih tako ne utruja, na spolzkih tleh je bolj siren in na posled ne povzroča v njih ropota, kar je tudi nekaj vredno.

A kakor že rečeno: treba jih je pravilno uporabljati, če hočeš, da ti bodo koristile. Nositi jih je treba samo takrat, kadar so potrebne, torej pri deževnem mrzlem ali toplejšem vremenu, ne pa pri mrzlem suhem vremenu, ko so tople nogavice in slamnati vložki bolj priporočljivi. Pod nobenim pogojem jih pa ne smete obdržati na nogah v sobi ali v kakšnem drugem zaprtem ali toplem prostoru — pa čeprav se bojiš, da jih ne bi pozabili — ker potlej po nepotrebnem nastopi zastajanje toplote, če grozi zastajanje toplote od znotraj, kakor na primer pri toplem vlažnem vremenu, moramo po potrebi obuti lahke čevlje in takne nogavice. Pri tem ne smete pozabiti ostale higiene nog, kajti galoše so in ostanejo samo pripomoček za silo!

Naposled še en nasvet: tudi znotraj je treba čistiti galoše, da tudi v pogledu čistote odgovarjajo svoji higieni nalogi.

Ali že veste...

...da bele svile ne smemo nikoli namiliti? Peremo jo samo v mibnici. Ko splahujemo, dodamo vodi nekoliko kapljic črnila, ki postane v vodi modro in prepreči, da svila ne postane rumena.

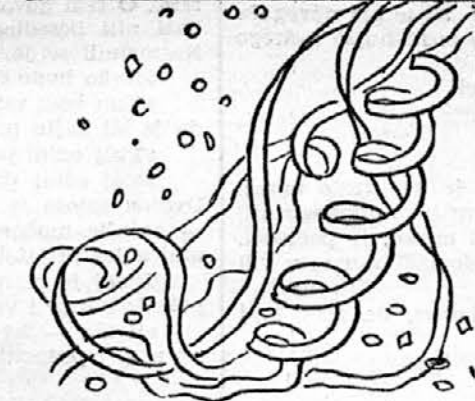
...da moramo preozke rokavice razprostrti na vlažno krpo, jih zvijemo vanjo in jih pustimo ležati do naslednjega dne? Potlej jih za nekaj trenutkov potegnemo na roke, da dobijo zaželeno velikost. Ko jih enamemo, jih obesimo, da se posuše.

...da se blatni madeži in podobni odstranijo iz obleke šele takrat, ko so suhi. Takrat se radi odstranijo s krtačo. Na svežih oblekah se madeži odstrani s suhim kruhom, če po madežu drgnemo z drobtinami.

...kako je treba postopati z impregniranim dežnim plaščem (iz tako imenovane balonske svile)? Takšen plašč je — kakor vsako impregnirano blago — izpostavljen razpadu. To preprečiti je nemogoče, so pa sredstva in pota, s pomočjo katerih ta postopek podaljšamo. Nujno potrebno je, da impregniran plašč ni nikoli preveč izpostavljen soncu. Prav tako je škodljiva vsaka občutna toplota, zato je priporočljivo ogibati se tudi močno zakurjenih peči. Prav iz tega vzroka ni priporočljivo vlažen plašč obešati na toplo peč, da se posuši.

Potrebno je tudi, da impregniran plašč od časa do časa odrgnete s lojcem. Na ta način ostane prožen.

Za čiščenje jedka sredstva — kakor bencin, alkohol — niso priporočljiva. Tudi mila ta snov ne prenese. Zato stuje, da plašč operete v čisti vodi in tudi prah in pesnaga, ki se nabereta zlasti na zgornjem delu na ta način osužite popolnoma do čiščega, ker se impregnirana blaga že tako in tako madeži neradi primejo.

»Pustne prireditve niso več to, kar so bile nekoč,« slišimo govoriti tako pogosto, da kmalu že sami verujemo v to. Morebiti moderni domisleki za pustne prireditve res niso tako v skladu z običaji, kakor so bili nekoč, kar se pa tiče iznajdljivosti, pa nikakor ne zaostajajo. Prinašamo nekaj domislov iz Pariza, ki so pod vplivom mode za časa Napoleona. Zgoraj vidite prireško z bleščečimi, sinjimi kodri z mogočno pahljačo. Tudi kar se tiče obeh drugih kostimov, lahko rečemo, da sta udarila pristno ženske strune, kajti moški pustni kostimi so izginili, nedvomno zato, ker v vsakdanjem življenju vidimo že itak dovolj ženske mode, ki je pod vplivom moške.

5 zapovedi za matere in očete

Zdravnik kanadskih peterk kot njihov oskrbnik

Dr. Daffoe, oboževalec kanadskih peterk z zdravniškega stališča, ki se mu je zdelo potrebno, da bi pred kratkim svojim varovankam odzvel mandlje, da bi jih obvaroval pred nadaljnjimi obolenji, je izdal nekakšen »Vodnik za matere«, kjer je zbral najvažnejše zahteve otroka v obliki »vere matere in očeta«. Ta vera se glasi takole:

1. Kot mati se zavežem, da bom svojega otroka, če bo le moglo, sama dojila do devetega meseca. Če bom za to telesno prešibka, se zavežem, da bom otroka hranila natanko po predpisih zdravnika in bom najbolj pazila na sterilizacijo mleka.

2. Nikoli ne bom pozabila svojemu otroku dati njegov del vitaminske hrane v obliki pomarančnega ali paradiznikovega soka kakor tudi ribjega olja.

3. Poskušala bom svojega otroka vselej pomiriti in razveseliti in obrniti njegovo dobro voljo, medtem ko se bom sama nasproti njemu posluževala teh lastnosti.

4. Kot oče se zavežem, da bom svoji ženi dejanski pomočnik pri veliki nalogi materinstva.

Mlajša mati — več dečkov

»Deček ali deklica« — še zmerom se zamenjamo, da bi na to odločitev narave vplivali umetniški potomi. Ne moremo: hormoni ne druge kemične sestavine niso pokazale doslej važnih učinkov. Zdal pa poroča dr. Rauchalis o velikih poskusih, ki so pokazali, da je otrokov spol v veliki meri odvisen od materine starosti. Po njegovih računih z naraščajočo materino starostjo pada število moških rojstev in poroča, da v štiridesetem letu naposled število ženskih rojstev preseže število moških. Čim mlajša je torej mati, tem več ima izgledov za moško potomstvo. Narobe ima pa očetova starost le majhen vpliv na otrokov spol.

5. Ne smem misliti, da me življenje, ki sem ga dal svojemu otroku, odvezuje že vseh drugih dolžnosti. Zato ga bom pomagal kopati, oblečati in hraniti, kadar bo moja žena potrebovala miru.

Zanimalo vas bo!

Iz Zürichske poročajo, da bodo razstavi za leto 1939, priključili tudi pravo modno gledališče. To modno gledališče, ki bo v zvezi z oddelkom »Obleka naredi človeka«, ima že svojega umetniškega vodjo v osebi dr. Lescha. Izvajali bodo velike revije, ki bodo obstajale iz igralnih in plesnih prizorov, iz posameznih slik, dvogovorov, konferenc itd. in bodo posamezna področja mode obravnavali v literarni obliki, pri čemer bodo sodelovali pravi igralci, plesalci in režiserji. Razen tega bo sodelovalo tudi 12 mladih švicark, ki so jih izbrali izmed 300 lepih deklet in ki že od srede novembra obiskujejo modno gledališko šolo. S kakšno resnostjo so se lotili rešitve tega problema, kaže dejstvo, da stroški za to modno gledališko šolo znašajo nič manj kakor 650.000 dinarjev. Posebno ljubko in okusno bo zgrajeno modno gledališče. Obsegalo bo 200 sedežev. V veliki zrcalni galeriji bodo stalne razstave. Popoldne bodo prirejali čajanke s plesom, pri čemer bodo vselej izvajali nekatere prizore iz večernega programa. Načrt za malo modno gledališče je napravil arhitekt Egender. Na tekstilni in modni razstavi si od tega novega gledališča obetajo izredne uspehe.

Odslej »Družinski tednik«

● vedno na 12 straneh! ●

Anekdote

Roda Roda pripoveduje zgodbe o sebi in drugih

Občudovanje do demokracije mi je vili tale dogodek, ki sem ga doživel v Bruslju: Prišel sem na tujski urad in tam so me vprašali, kako dolgo mislim ostati v državi, po kaj sem prišel in tako dalje.

Ko naj bi bil podpisal zapisnik, sem opazil v njem stavek, ki ga nisem povedal: »Gospod Roda Roda se tu ne bo politično udeleževal.«

Obrnil sem se k uradniku: »Gospod, ali ne veste, da sem pisatelj in satirik? Utegnil bi se ponorečevati iz kakšne vlade...«

Uradnik: »Če se hočete iz naše, se le dajte; potem se bomo vsaj smejali!«

Minister Hilferding je bil med vojno častnik na italijanski fronti. Nekoč je prišel v jarke tirolskih strelcev. Tam je vprašal nekega starega moža, kakšno službo opravlja.

Starec ga menda ni razumel. Hilferding mu je hotel po domače povedati:

»Čemu so te postavili sem? Kaj so ti naročili?«

Starec: »Z menoj, veste, morate glasneje govoriti, — naglušen sem.«

Tedaj je Hilferding skoraj zakričal nad njim: »Kakšno službo opravljaš tu?«

»Ah, tako — služba... za izvidnika sem in moram poslušati, ali se ne bližajo sovražniki.«

Kadar je prišla beseda na Anatolea Francea, se je stari Brandes razvnel:

»Dolga leta sva bila najboljša prijatelja,« je rad povedal. »Mislim, da je značajan človek. Do dneva, ko sva se iz Pariza peljala na deželo, kjer je imel posestvo. V vagonu je sedela nama nasproti zelo lepa mlada dama. Midva, ki sva bila že precej stara, sva se zapletla z njo v pogovor. Izkazalo se je, da je prav tako pametna kakor lepa. Začela sva ji dvoriti, in menda ji je bilo to všeč. Spogledala sva se in se tako sporazumela, da ji svojih imen ne bova povedala. Izdala je, da bo izstopila v Toursu in da bo stanovala v hotelu »Pri treh kraljih«. Tedaj sva se tudi midva odločila, da bova tam prekinila vožnjo. Drugo jutro — saj nisem slep — sem takoj opazil, da je imel Anatole srečo pri njej. Dobro, lepo — naj jo ima —, iz srca sem mu jo privoščil. Samo nekaj me še zmeorom jezi. Saj je imel on več pravice, da je bil podjeten — jaz sem imel takrat ena in sedemdeset let, on pa samo sedemdeset. Toda zabavnejši v vagonu sem bil jaz, ne on. Vzlic dogovoru ji je moral izdati svoje ime. In to ni bilo pošteno. Tega mu ne bom nikoli odpustil.«

Roda Roda je bil nekoč v zdravilišču in tam ga je zdravil neki doktor Thaler. Ko je šlo poletje h koncu, je Roda Roda prosil zdravnika, naj mu napiše račun. Dr. Thaler je napisal:

»Jaz sem vas zdravil, vi ste me pa zabavali. Drug drugemu sva pokazala svojo umetnost in sva — bot.«

Roda Roda je odgovoril:

»Gospod doktor, vaše odločitve ne morem sprejeti. Pošljite mi, prosim, petdeset mark. Jaz sem se vašemu zdravljenju dosti bolj smejal, kakor vi moji zabavi.«

Neka gospodična je napisala divjo zgodbo in jo dala prebrati Rodi Rodi.

»Gospodična, svojo modrost razkriate preveč strastno,« ji je rekel, »mislim pa, da sami ne verjamete vanjo. Kaj hočete s to zgodbo doseči?«

»Zbuditi splošno zgražanje pri moških in ženskah.«

»Gospodična, če hočete doseči to, imate dosti preprostejše sredstvo: pojdite z globoko izrezano obleko na ples.«

O Honoréju de Balzacu

Honoré de Balzac, slavnega francoskega pisatelja (1799—1850), je nekoč terjaj njegov upnik.

»Opozarjam vas na to,« mu je dejal, »da ne morem čakati dalje. Jutri moram plačati nujen dolg.«

Balzac je nekaj časa začuden gledal svojega upnika in odgovoril:

»Glej, glej, sam dela dolgove, jaz mu naj jih pa plačujem!«

Honoré de Balzac je delal zmerom ponoči, dokler ni zunaj na vrtu zakikirikal njegov petelin. Ko je bil Balzac že zelo živčen in raztresen, je dejal svojemu slugi:

»Nesite petelina k urarju v naši ulici!«

»Gospod najbrže misli, naj nesem petelina k živinozdravniku, ki stanuje tukaj zraven?« je vprašal sluga.

»Ne,« se je zadir Balzac, »nesite petelina k urarju, da ga preišče. Po prej je zmerom kikirikal ob starih zjutraj, zdaj pa ob petih ali pa še pozneje!«

Gospodična tajnica

Roman velike
ljubezni
po znanem
pisatelju
Alfredu
Schirokauerju

7. nadaljevanje

20

Kmalu se je začelo glasno smrčanje starega polkovnika. Hilda pa dolgo ni zaspala. Sreča je prekipevala v njej. Tiho je hodila po sobi. Lica so ji žarela, ustnice so ji gorele, oči so se ji iskriale. Srce ji je tako glasno razbijalo, da se je skoraj bala, da je oče ne bi čul. Tako na glas ji je utripala kri. Takoj nato pa se je morala nasmejniti svoji norosti. Stopila je pred visoko, starinsko ogledalo in se trezno opazovala, kakor bi bila gledala neznanko. To je bila torej ženska, ki jo je slavni dr. Röhn ljubil in poljubljal. Ta ženska! Sama sebi se je zdela tuja in izpremenjena. Ni še čutila, da je iz nedolžnega dekleta postala ženska, ki bo znala gospodovati nad svojo usodo.

Gledala je svojo sinjo obleko. Izenada, podzvestno je pogladila gladko blago. Obleka se ji je zdela kakor nekaj živega in posvečenega, ker se je je bil on dotaknil in ker mu je bila v njej všeč. Zaradi tega, ker je doživela v njej danes svoj največji čudež v življenju.

Potem se je odtrgala od ogledala in z ljubeznijo slekla obleko. Ko si je razplela še kite, je videla, da so postale njene oči žalostne, resne, in da se je v njih zbudilo vprašanje: kaj zdaj, kaj zdaj? Z nemirno kretnjo je vrgla težke lase na tilnik.

Čemu to vprašanje. Ali ni bila že od njegove ljubezni dovolj srečna, dovolj blažena?

Toda samo s praznimi odgovori in z odločnostjo ni mogla prebrati prividov iz pradednih dni. Že skozi mnogo rodov je pomenil v njeni družini poljub zaobljubo. Dekleta iz njene družine so se dale poljubiti samo možu, ki so si ga bile izbrale za vse življenje.

Seveda, časi so se izpremenili in okoliščine tudi. Pri svojem delu je Hilda odkrila v pisarni reči, proti katerim je bil poljub smešna otročarija. To je vse vedela. Tudi njena kri je to vedela. In vendar so strahili v njej spomini na prednike, rod in vzgojo. Najboljše in najplemenitejše v njej je izpraševalo:

»Kaj zdaj? Kaj zdaj?«

Spet si je vzklila:

»On te ljubi. In to je dovolj! Vse drugo je samo prazen račun!« A vendar je sto prednikov izpraševalo v njeni duši z resnimi, svarečimi očmi:

»Kaj zdaj?«

Vedela je, da je ne bo vzela. Ne more se poročiti z njo. To bi bila izdaja nad njegovo najsvetejšo vero o bistvu zakona. S tem bi postal nezvest svojemu najtrdnemu prepričanju. In vendar je zrastle v dekletu, ki je zdaj česalo svoje dolge lase, majhno, nežno, sladko upanje.

Ostala bo pri njem, vse dolgo življenje, in vse mu bo, žena, tovarišica, prijateljica. Nikoli ne pojde od njega. Hotela mu je biti vse, kar more biti ženska moškemu. Ni mu marala pomeniti samo kratek doživljaj v življenju. Tesno se ga bo oklenila in z njim bo srečna. Saj je samo ženska z vsemi močmi in slabostmi, hrepenenji in strastmi. In zato je upala, vzlic vsemu, vzlic »najsvetejši veri« in »najtrdnemu prepričanju«.

Mladost in vera v dobro sta jo premagala. Izenada je začela verjeti v čudež ljubezni. Če jo res ljubi — in ljubi jo, to je dobro čutila! — bo spoznal, da ga je prešlepi samo bloden soj. Seveda — seveda. Saj ljubezen človeka ne oslepi samo, ne, nasprotno, tudi jasnovidca napravi iz njega.

Zravnila se je v gladkih rjuhah, ki so ohladile njeno vroče telo. Upanje, ta stari tolažnik, je pomirilo njene dvome in pomisleke in jo zazibalo v spanje.

Tudi Röhn dolgo ni mogel zaspati. Ni bil šele v dvaindvajsetem letu kakor Hilda. Njemu se ni svetilo nobeno upanje. V pidžami je stopical po svoji sobi in kadil cigareto za cigareto. Tudi njega je skrbela bodočnost. Tudi on je mislil na zakon. Toda ne na zakon kot edino možnost. Prvič je bilo njegovo občute dovolj močno, da se mu je sploh vsillila misel na zakon. Toda to misel je odločno odbil. Nikakšne neumne slabosti! Nikakšne sentimentalnosti! Ne sme postati zaslepljen, predrzen norec, kakor postanejo vsi moški, ko jih zagradi velika ljubezen in jim vzame razum! Ne sme iti v vabljivo past! Ne sme podreti čara gradu v oblakih, ne sme zadušiti vseh nebeških ognjev.

Kaj pa potem? Ni bil več dovolj mlad, da bi se nespametno, kar z glavo naprej pognal v pustolovščino. Hilda mu je bila tudi za pustolovščino preveč pri srcu, preveč dragocena. Kaj pa potem? Da bi zbežal? Da bi se ji odrekel? Da bi jo pustil?

Molče je hodil po sobi. Čelo se mu je nagubalo. Zgrozil se je ob misli, da je star. Če je mogel sploh misliti na možnost, da bi najdragocenejša, najboljša, — čudež, ki mu ga je dalo življenje tako pozno, — pregnal od sebe, potem je res že star. Potem ni več mož. Potem je samo še strašilo brez duše v moški obleki! To bi bilo prav tako, kakor če bi iz strahu pred smrtjo — napravil samomor. Ne, ne, ne! Držati jo mora s tisočimi hlepečimi rokami! Zadržati mora srečo in je biti vreden! Naj pride kar hoče!

Vrgel se je na posteljo.

Mora jo držati!

Tedaj pa mu je spet šepnila poštena, nesebična ljubezen: »Izpusti jo — zanjo bo to najboljše —«

Stisnil je ustnice in pesti. Ne, ne, ne! Čemu naj potem še živi, če strahopetno ugaša najsvetejšo luč, ki mu gori? Ali naj živi v temi? On? Ne!

Do jutra se je boril s svojo sebičnostjo in s svojo pozno, veliko ljubeznijo.

21

Ura je odbila pol sedmih, ko je Hilda drugo jutro pozvonila pri vratih Röhnove vile. Odvetnik je že delal. Ob petih je vstal, ker ni mogel spati. Pohitel ji je naproti. Oba sta bila neprespana, ubita od bojev, zmešnjav, upanja in dvomov. Toda ko sta zagledala drug drugega, je

izginila vsa utrujenost iz njunih udov, razpršili so se vsi pomisleki in pozabljeni so bili vsi strahovi. Padla mu je v objem, dolgo se je stiskala k njemu, vsa srečna, kakor bi se bila že od nekdanj ljubila, kakor se ne bi bila šele snoči prvič našla.

Po prvem navalu veselja ob svidenju je ves srečen dejal: »Saj si prišla pol ure prezgodaj. Ali si hotela tudi ti mene čimprej videti? Kar hlepel sem po tebi!«

Pošteno mu je priznala: »Ne, ne bi se te bila upala prezgodaj motiti. Samo zato sem prišla, ker si me povabil k zajtrku, da ne bi najino delo trpelo.«

Potem jo je spet objel. Nasmešnil se je, kakor bi bil poslušal otroka, ki je povedal nekaj smešnega.

»Kaj ti je?« je začudeno vprašala.

»Ti živa vestnost!« je vzklil. »Ti svetlolasa točnost!

Kako te imam rad, tudi zaradi tvoje delavnosti.«

Potem sta sedela na verandi ob vrtu in zajtrkovala. Kleinmüller, sluga in šofer hkrati, se je uvidevno umaknil. Hilda je bila za gospodinjo in Röhn je moral njeno spretnost kar občudovati.

In ko sta s pravico zaljubljenca zabeležila svoj prvi skupni zajtrk z objemom, so se vrata obednice, od koder se je videlo po vsej verandi, odprla in na pragu je obstal — Ervin Oven.

Kakor tako pogosto, je tudi to pot prišel naravnost s postaje. Hišna vrata so bila odprta, kuharica je pometala po veži.

»Ali je doktor že vstal?«

Kuharica je prikimala in hotela nekaj dodati, toda Oven je že odprl vrata v obednico.

Nekoliko zmeden se je zastrel v ljubezenski prizor.

Vrata je odprl zelo glasno, toda zaljubljenca ga nista slišala. Slišala sta samo šumenje svoje krvi. Oven se je hotel plašno umakniti. Bal pa se je, da ne bi zbudil kuharice pozornosti. Zato je tiho stopil v obednico in zaprl vrata za seboj. Čakal je. Dolgo je moral čakati in se čuditi. Že dolgo ni srečal razen kuharice in tajnice nobene ženske v tej hiši.

Ko sta se Hilda in Röhn spet zbudila na zemlji, je stopil Oven iz mrčne obednice.

»Dobro jutro!« je veselo vzklil.

Odvetnik se je zdrnil.

»Ervin!« Planil je kvišku. Že od svojega odhoda v München ni slišal o Ovnu niti besede. Skoraj nikoli si nista pisala. Kadar je Oven prišel, ga je obiskal in to je bilo tudi vse. Ker sta se tako redko videla, je bilo njuno prijateljstvo še tesnejše.

Hilda je zardela in roke so ji omahnile na krilo. Oven in Röhn sta si krepko stisnila roki. Potem je položil Röhn prijatelju roko na ramo in ga odvedel k Hildi.

»To je moj edini resnični prijatelj. Ervin Oven — in to je Hilda pl. Lobachova.«

Oven ji je podal roko in zamrmral nekaj besed o svojem veselju, da jo vidi. Hilda je pobesila oči. Röhn je videl, da je v zadregi in je hotel obrniti pogovor drugam.

»Zdaj pa sedi in zajtrkuj z nama! Ali je kaj novega?«

Tedaj je prišel Oven v zadrego, v dosti hujšo zadrego kakor Hilda prej.

»S teboj moram govoriti,« je rekel.

»Tako!«

22

Ko je Röhn zaslišal to ime, ga je kar vrglo nazaj. Če se ne bi bil znal že iz svojega poklica tako premagovati, bi se bil izdal. Od truda, da bi ostal miren, je pobledel. Šele zdaj se je spomnil, da po tisti domači zabavi v vili ni več mislil na Rusinjo.

Mirno je vprašal: »Ali mi verjameš, da sem tvoj prijatelj?«

»Seveda!«

»Potem se ne oženi!«

Oven se je žalostno nasmešnil: »Vedel sem, da se boš upiral. Tudi Marja je bila o tem prepričana.«

»Tako? Prepričana je bila?«

»Ve, da si sovražnik zakona.«

Tedaj je prijel Röhn prijatelja za roko. Resno, skoraj roteče mu je rekel:

»Lepo te prosim, ne oženi se.«

Mirno mu je Oven izvil roko:

»Dragi moj, saj je neumnost, da zahtevaš to od mene. To je tudi Marja rekla. Ker imaš kot odvetnik za ločitve slabe izkušnje, naj bi se midva odpovedala sreči? To bi bilo vendar — zločinsko. Boljše besede ne najdem. Ni moja, toda Marja je imela prav, ko mi jo je povedala. Tudi ti se boš o tem prepričal. Samo bolje jo moraš spoznati. Saj je — najplemenitejša, najboljša, najčistejša —«

Nekaj kakor hropenje se je izvilo iz Röhnovega grla. »Kako?« je vprašal Oven.

Toda Röhn je spet zagrizeno molčal.

»Usoda jo je zasledovala — beg iz Rusije v strašni nevarnosti, — tu pomanjkanje, — vse to ti bom še povedal. Potem ji v svoji sočutni dobroti ne boš več skušal zadajati nove, neznosne bolečine, ki bi bila tudi nesmiselna.«

»Hm!« je podvomil Röhn.

Oven ga je ostro pogledal.

»Tako čuden si. Ali ti mar na Marji ni kaj všeč?«

»Ne,« je odločno rekel Röhn.

Moral je lagati. Poklicna molčečnost je stala med njim in med prijateljem.

Röhnove misli so delovale vročično.

Mirno je vprašal: »Ali si jo spoznal šele na tisti zabavi?«

Oven se je oddahnil. Röhn je prešel na dejstva. Upor je bil zlomljen! Prav vneto je odgovoril:

»Da. In že takoj prvi večer sva vedela, da sva drug za drugega ustvarjena. Ali se še spominjaš, da drugi dan nisem mogel priti s teboj na kosilo? Z njo sem bil dogovorjen in ves popoldan sem bil v njenem stanovanju. Zvečer sem se moral odpeljati. Toda dva dneva nato je

prišla v Köln. Večkrat sem ti hotel pisati. Toda — kakor rečeno — nekakšen otročji strah me je zadrževal!«

Kakor mlad deček se je odkrito zasmeljal.

Röhn je še zmerom molčal.

Tedaj je dejal Oven: »Zdaj moram iti — zunaj v avtu me čaka.«

Röhn ga je pogledal.

»Da, ni marala priti z mano. Rekla mi je, naj ti vse prav obzirno povem. Davi sva skupaj prišla. Potem sem jo hotel odvesti na njeno stanovanje in stanovati pri tebi. Toda ker vidim, da plavaš tudi ti v sreči,« — pogledal je proti verandi, — »pojdem rajši v hotel.«

Röhn ni odgovoril.

»In potem sem si mislil, da bi bilo najbolje, če bi vsi trije skupaj kosili. Pri Dresslu. Kdaj utegneš?«

Röhn je hitro premislil. »O pol treh,« je rekel.

Tedaj je prijel Oven njegovo roko in je trdno stisnil. Zdaj je bilo vse urejeno. Če je Röhn pristal na to, da bo z njima kosil...

»Hvala, prijatelj. O pol treh? Hm! — Ob dveh imam še neke pogovore. Pa nič ne de. Če me ne bo dovolj zgodaj, začnita sama. Pohitel bom. Zdaj pa moram iti k njej. Pozdravi svoje ljubko presenečenje na verandi. Prijatelj, oženi se, če jo imaš rad! Saj so tudi dobri zakoni, samo poskusiti je treba. Torej pri Dresslu? In videl boš, da s takšno žensko moški ne more biti nesrečen — vzlic tvojim grenkim izkušnjam.«

23

V veži sta se poslovila. Potem je Röhn še dolgo ostal tam, zatopljen v svoje misli. Izpregledal je žensko zvijačo. Vse mu je bilo jasno. Že na tisti zabavi je spoznala Rusinjo v tem neizkušnem, bogatem mladeniču z dežele varen plen za svojo prebrisanost. Sklenila je, da ga bo ujela v zakon? Ali sme to dopustiti? Ali naj pusti, da se bo zaupljivi fant pognal v prepad? Ta ženska bi ga uničila. Nedvomno. Samo iz preračunljivosti ga misli vzeti. Samo. Ta dama, ki se je že leta preživljala kot ljubica bogatinov... Ta dama, ki ni poznala predsodkov!...

To žensko naj vzame njegov edini prijatelj?

Premišljal je to. Ne. Ovnu ne sme izdati tega, kar mu je takrat zaupala v pisarni. Vedel je, da ga veže poklicna molčečnost. To bi bila izdaja nad zaupanjem! Ne — ne! — Toda ali naj pusti mladeniča, ki ga je skoraj po očetovsko ljubil, da se vrže v brezno, odkoder se ne bo mogel nikoli več dvigniti?

Naposled se je vrnil na verando. Hilda ga je pozdravila z nasmeškom, ki mu je bil na njej nov, in ki je vzcvetel v njej šele od snoči, z nasmeškom, polnim ljubezni in vdanosti. Njene oči so bile v tem nasmešku globlje in temnejše.

»Oprost!« jo je poprosil in sedel. Čeprav je skušal svojo divjo bolečino zakriti pod prisiljeno veselostjo, je njena ljubezen takoj začutila, da ga nekaj tišči. Položila mu je roko na ramo in ga vprašala:

»Ljubi moj, ali imaš skrbi?«

Brez besede ji je pogledal v oči. V njih je videl odsev svoje bolečine. Plašno se je oklenila njegove roke.

»Ljubi, ali ti lahko pomagam?«

Brez premisleka, iz pradednih globin, se je dvignila iz njenega srca tovariška sočutnost.

»Odkimal je. »O tem ne smem govoriti. Poklicna molčečnost!«

»Saj delam tudi jaz v tvoji pisarni in vem, da o takih rečeh ne smem z nikomer govoriti,« je začudeno odgovorila.

»Ne smem. Kar pride v akte, ni več nikakšna skrivnost. O tem govore še pred sodiščem. Ne smem pa povedati niti besedice tega, kar mi kdo zaupa v pisarni. Nasmešnil se je, da bi prikrl resnost položaja.«

»Kako hudo,« je žalostno rekla.

»Sam bom vse nosil,« je mirno rekel. »Žal mi je samo, da je bil najin prvi zajtrk pokvarjen.«

»Tvoj edini prijatelj je bil!« je odvrnila.

»Moj edini prijatelj? Ali sem ti ga tako predstavil? Dvojna zmeta je bila. Grenko me je razočaral in potem — čedalje močnejše čutim, od minute do minute: da si moj edini prijatelj ti!«

Tedaj je planila kvišku, ga objela okoli vratu in mu pokrila obraz z vročimi poljubi.

»Hvala — hvala! To je najlepše in največje, kar si mi mogel podariti.«

Pozneje ji je narekoval mirno in hitro kakor zmerom. Na poti k sodišču jo je odložil iz avta v bližini pisarne. Toda v odmorih med posameznimi razpravami se ga je spet lotila skrb za prijatelja.

Kakšen zakon, kakšno uničujoče razočaranje, kakšno nesramno onečaščenje bo doživel pri tej ženski!

Premišljal je in potem je sklenil, da bo pisal predsedniku odvetniške zbornice. Ne da bi povedal kakšno ime, mu bo pojasnil vso zadevo in ga prosil, naj mu dovoli posvariti Ovna. Toda svoj načrt je opustil, ker je vedel, da bi bil brezuspešen. Tudi najvišje odvetniško razsodišče ga ne bi moglo odvezati molčečnosti.

Pri naslednji razpravi je bil Röhnov nasprotnik eden najuglednejših berlinskih odvetnikov. Ko sta zapustila dvorano, mu je Röhn na kratko opisal položaj, in ga prosil, naj mu pove, kaj bi se dalo ukreniti. Stari strokovnjak je pomislil:

»Nerodna zadeva, dragi tovariš. To je pač spor s samim seboj in z vestjo, ki ga mora marsikdo izmed nas doživeti. Dosti se ne da napraviti. Kvečjemu, da svojega prijatelja po ovinkih opozorite.«

»Ali mislite, tovariš, da bo zaljubljen tepec poslušal takšno svarilo?«

Odvetnik je skomignil z rameni.

Röhn je vznemirjeno nadaljeval: »Ničesar ne bom dosegel, če me ne bom pokazal resničnih dejstev, ki jih ne bo mogel pobiti. Samo prijatelja bom izgubil, prav zdaj, ko me najbolj potrebuje.«

»Mogoče, zelo mogoče,« je zagodel odvetnik. »Ne ostane vam nič drugega, kakor da pustite usodo, naj gre svojo pot. Da se moramo ukloniti pred močnejšim, to je naša vsakdanja usoda.«

Röhn mu je hotel nekaj odgovoriti, tedaj pa je že prišel k njemu neki drug odvetnik. Z njim je moral oditi k novi razpravi.

Čeprav je pri svojih izkušnjah postal že zelo skeptičen in je vedel, da se pri ženskah ne da dosti doseči, je vendar še upal, da bo kaj dosegel pri sestanku z Marjo Fjodorovno.

Uganke

Grafološki tečaj v 10 minutah

ŠAH

POSETNIKA ŠT. 4.

Ekspresna šola za grafologijo. — Sedem značilnosti vsake pisave

Problem št. 7

Anka Till
PARAČIN

Kaj je njen mož?

RACUNSKA NALOGA

Katere številke ustrezajo črkam v spodnji seštevalni operaciji, če je S=9 in N=3?

Q	M	R	U	S	
N	O	P	L	T	
T	R	N	M	P	U

ZLOGOVNICA št. 2

Iz zlogov

a, a, an, az, ba, best, bi, ca, ca, ca, ci, da, da, de, di, dov, dr, du, e, e, er, ga, ga, ge, ha, ha, i, i, ja, ja, ja, je, ju, ka, ka, ka, ki, ko, kra, lek, li, li, li, li, lo, lo, lon, lon, lu, na, nat, ne, ni, o, o, ob, on, on, pla, po, po, po, pri, pro, ra, re, ru, te, te, ti, tri, u, va, vec, red, vi, za, zem, zor.

Sestavi 25 besed naslednjega pomena: 1. oseba iz sv. pisma; 2. mesto v Angliji; 3. vrsta leč; 4. krivulja; 5. vzgoja; 6. bolezen dihalnih organov; 7. slov. pisatelj; 8. tolažba; 9. verska učna knjiga; 10. francoska reka; 11. nezgodljiva snov; 12. redek plin; 13. vrsta ladij; 14. star bog; 15. holandski otok; 16. pravljica; 17. mesto na Gorenjskem; 18. prirodna sila; 19. evropski polotok; 20. ime Napoleonove žene; 21. bližina kraja; 22. starodavno mesto, znano po svojem stolpu; 23. vitezov sluga; 24. okrajšava; 25. horizont.

Vsa prva in tretja črka brane od zgoraj navzdol, dajo upoštevanja vredne reči.

Velikost:

zelo majhna: 3
majhna: 7
srednja: 17
velika: 20

Lega:

močno nagnjena na levo: 2
nagnjena na levo: 5
pokončna: 10
nagnjena na desno: 14
močno nagnjena na desno: 6

Oblika:

okrogla: 9
oglasta: 19

navzgor

vodoravno

navzdol

izt

vt

vet

voda

vo

da

pristi bomo

prisli bomo

Prva razpredelnica:

jaz jaz jaz jaz

ti ti ti ti ti

u u

Velikost:

zelo majhna: 3
majhna: 7
srednja: 17
velika: 20

Lega:

močno nagnjena na levo: 2
nagnjena na levo: 5
pokončna: 10
nagnjena na desno: 14
močno nagnjena na desno: 6

Oblika:

okrogla: 9
oglasta: 19

navzgor

vodoravno

navzdol

izt

vt

vet

voda

vo

da

pristi bomo

prisli bomo

Sestavi 25 besed naslednjega pomena: 1. oseba iz sv. pisma; 2. mesto v Angliji; 3. vrsta leč; 4. krivulja; 5. vzgoja; 6. bolezen dihalnih organov; 7. slov. pisatelj; 8. tolažba; 9. verska učna knjiga; 10. francoska reka; 11. nezgodljiva snov; 12. redek plin; 13. vrsta ladij; 14. star bog; 15. holandski otok; 16. pravljica; 17. mesto na Gorenjskem; 18. prirodna sila; 19. evropski polotok; 20. ime Napoleonove žene; 21. bližina kraja; 22. starodavno mesto, znano po svojem stolpu; 23. vitezov sluga; 24. okrajšava; 25. horizont.

Vsa prva in tretja črka brane od zgoraj navzdol, dajo upoštevanja vredne reči.

Smer vrst:

navzgor: 16
vodoravno: 12
navzdol: 1

Debelost pisave:

tenka pisava: 8
debela pisava: 15
izredno debela pisava: 21

Vezava črk:

zvezane črke: 11
presledki v besedah: 18

Redkost:

redna pisava: 13
neredna pisava: 4

Primerjajte zdaj pisavo, ki bi jo radi presodili, in napišite po značilnostih pisave tiste številke, ki jih navajamo v prvi razpredelnici za vsako značilnost. (Če je torej pisava zelo majhna, napišite 3, če je zelo nagnjena na levo, 2, itd.) Tako dobite sedem števil. Seštejte jih in druga razpredelnica vam bo pokazala celotno sliko vseh značilnosti osebe, katere značaj bi radi spoznali iz pisave.

Razlaga pisave

Ko ste torej sešteli točke, pogledajte, kakšen značaj ugotavlja za razne številke

druga razpredelnica:

1-39: slabič; neizoblikovan značaj;

40-52: šibek značaj;

53-63: plah značaj, brez prave odločnosti;

64-74: mehak značaj, dostopen vplivom, morebiti naiven, a prikupen in tenkočuten;

75-87: odkrit značaj, varčen, razumen, s smislom za domačnost, a ne brez čutnosti;

88-97: soliden, čvrst, odločen, človek na svojem mestu in iniciativen;

98-109: vzkipljiv, impulziven značaj, ki se včasih težko z njim živi; sem pa tja prepirljiv; zelo ceni svobodo in neodvisnost;

110-120: premalo notranjega ravnotežja, nasilen, nagnjen k instinktom;

121 točk ali več: skrajna nasilnost in surovost.

Nenavadna posetnica

Za Angleže, ki na svojih posetnicah razen imen in naslovov ne navedejo nikoli svojega poklica ali podobnih podatkov, je francoska posetnica, ki je dosti zgovornejša, že od nekdaj predmet zabave.

Londonski »Observer« popisuje v svoji letošnji številki nekaj zanimivosti o francoskih posetnicah. V Franciji nekateri ljudje posetnice zbirajo in se pri njih najbrž vsaj toliko zabavajo, kakor zbiralci znamk pri svojih zbirkah. Louis Barthou, ki je bil večkrat francoski zunanji minister, hkrati pa tudi član Francoske akademije, je imel razen nenavadno obsežne knjižnice še razne druge zbirke, med njimi tudi zbirko podpisov slavnih ljudi in zbirko posetnic. Tudi Herriot si je napravil takšno zbirko in njena največja dragocenost je nedvomno posetnica nekega gospoda, ki pove o sebi, da je »lastnik pogrebne

zavoda in predsednik društva za vrnitev k prirodi.

V neki drugi zbirki je posetnica, katere lastnik je: »Mr. Jacques Rousseau, ki ni prav nič v sorodu z družino brezbožnega filozofa«. Neki gospod Antoine Dunant se imenuje »trgovskega potnika in prijatelja napredka«, gospod Simon Forestier pa je »nekdanji najmlajši župan Francije«. Diplomsko zasluži tudi posetnica z napisom: »Gospod in gospa J. Guenot, orožnik«. Nekatero posetnico so nalašč smiselno sestavili. Neki častnikar se imenuje na svoji posetnici »lenuha«, neki barski pevec pa »nekdanjega rekruta« in »žrtev izvirnega greha«. Morda spada v to vrsto tudi posetnica »gospo vdove Marije Papi, naslednice Papijev, faraonov VI. dinastije«.

Čisto drugačna je bila posetnica, ki si jo je dal napraviti Chateaubriand, ko je postal zunanji minister. Neki uradnik mu je predložil osnutek, na katerem je bil omenjen njegov gro-

fovski naslov, akademska čast in novo ministristvo. Pesnik in državnik je vse to prečrtal in pustil samo besedo »Chateaubriand«.

Nenavadne listine

Ob novoletnem sprejemu v Elyséeju je pripovedoval predsednik francoske republike Lebrun tole zgodbo:

»Ko sem bil minister za kolonije, sem moral pozvedeti za pogodbo, ki sta jo sklenila slavni raziskovalec Savorgnan de Brazza in zamorski kralj Makoko. Nanašala se je na prepuščitev velikega, ob Nigru ležega ozemlja Franciji. A pogodbe ni bilo mogoče najti. Zaman smo preiskali kolonialne arhive, zaman sem dal preiskati Quai d'Orsay, palačo zunanjega ministristva. Naposled se je spomnil eden mojih sodelavcev, da je slišal, da ima pogodbo v rokah polkovnik Fournier, ki se je bil kot poročnik udeležil Brazzajev ekspedicije.

Hotel sem videti tega polkovnika, ki je živel v nekem mestu v južni Franciji od svoje pokojnine.

»Ali imate vi to pogodbo,« sem ga vprašal.

»Da,« mi je odgovoril.

»Naj pravice odbržati to pogodbo zase, ker gre za diplomatsko listino, ki mora nazaj v arhiv. Zahtevam, da nam jo takoj izročite.«

Zdelo se je, da je moja odločnost napravila na polkovnika nenavaden vtis, a mislil sem, da je prismojen, ko je slekel svoj jopič in začel vihati srajčni rokav.

»To je pogodba,« je menil in pokazal na tetovirano podlakt.

»Tako sem sklenil pogodbo po delnem običaju. Sklenil sem, kakor je razvidno iz te tetovirane pogodbe, krvo bratovščino s kraljem Makokom. Zdaj boste pa razumeli zakaj sem vam rekel, da vam pogodbe nikakor ne morem izročiti.«

»In kaj se je zgodilo potlej,« so vprašali predsednika republike.

»Zadovoljili smo se s fotografijo roke. Fotografija se nahaja zdaj v arhivu kolonialnega ministristva. Polkovnik Fournier pa se zmerom živi in nosi s seboj originalno listino.

Rešitev ugank iz prejšnje številke

Posetnica: Pisarniški ravnotež.

Izločilnica: sod, igo, maj, oko, noč, god, rak, Eva, gos, osa, rep, čaj, Ida, čar. — Simon Gregorčič.

Črkovnica: Začneš pri zadnji črki v prvi vodoravni vrsti in potem bereš nazaj proti prvi črki, potem navpično in naokoli, zmerom bolj proti sredi, pa dobiš: Po slabi tovariši rada glava boli.

Skrivalnica: Mrtevga leva se še miš ne boji.

Skrivnostni račun: Ker je D x D celo število, ki se konča na D, morejo biti to samo številke 1, 5 ali 6. Številka 1 ne more biti, ker potem prvi delilni faktor ne bi mogel biti troštevilo število. Iz tretje in četrte vrste se vidi, da je C = H = C. H je torej 0. A more biti samo 1, 2, 3, ali 4, če je D = 5; če je D = 6, je A lahko tudi 5. Če je D = 5, mora biti F sodo število, če je pa 6, more biti F samo 5, da bo H = 0. B mora biti večji kakor C, C spet večji kakor D. G mora biti manjši kakor 4, da bo C = D = G. 2A = G. G mora biti 2, A pa 1. S tem je račun nedvomno rešen.

Vodnjak: Za prvi meter je dobil delavec 32 dinarjev.

Besednica: Črke pomenijo: 1 = n, 2 = a, 3 = k, 4 = o, 5 = v, 6 = l, 7 = č, 8 = r, 9 = e, 10 = i, 11 = d, 12 = c. Skrite besede: kovača, človek, roke, kladiivo, nakovalo, velikan, delavec, oče, kolar.

Zlogovnica: Gedeon, Loanda, aplanat, vujuga, emdicija, naduha, Erjavac, uteha, katekizem, Loire, azbest, neon, jadrnica, Apolon, Java, pripovedka, Radovljica, elektrika, Galipoli, kriza, okolica, Babilon, oproda, kratica, obzorje. — Glave ne uklanjaj pregloboko, da ljudje ti bodo videli obraz!

Ljudje, ki so pojmi postali

Boycott — kapitan, ki so se ga ljudje ogibali.

Treba je samo prelistati adresar ali telefonski seznam kakšnega večjega angleškega mesta, pa najdemo kopico ljudi, ki se imenujejo Boycott. Pred letom 1880. to ime za ljudi, ki so ga slišali, ni prav nič pomenilo.

Malo pred letom 1880. so se začeli Angleži zanimati za narodna in zlasti za socialna vprašanja z zagrizenostjo, ki je prej niso poznali, in manjkal jim je samo izraz, da bi to svojo zagrizenost primerno izrazili.

Služaj jim je dal ta izraz, ko se je razvedela osebna tragedija upokojenega angleškega kapitana Charlesa Cunninghama Boycotta. Grof Ernski mu je ponudil oskrbnišvo svojega posestva na Irskem. Kmetje so morali plačevati velike davščine, najemnine so bile previsoke in zaostanki so se kopičili.

Prosili so, da bi se najemnine znižale in da bi dobili daljši rok za plačilo dolgov.

Kapitan Boycott jim je te prošnje odbil. Saj jim tudi ni mogel ustreči brez lastnikovega dovoljenja.

Kmetje so se zaročili proti kapitanu in tako je nastal prvi resen boj kot v moderni zgodovini. Kapitanova služinčad, moški in ženske, so morali svojo službo zapustiti. Nihče ni maral kapitanu prodajati živil. Nihče v okolici se ni upal imeti zvez z njim, nihče ni opravil zanj niti najmanjšega dela.

Po dolgotrajnem boju je bil kapitan premagan. Moral je zapustiti svojo službo in Irsko.

Za njim je ostala samo beseda »bojkot«.

Problem št. 8

Sestavil H. F. L. Meyer

(Britanski problemski turnir 1873.)

Mat v 3 potezah

(B 15)

Problem št. 7

Sestavil Konrad Erlin (1902)

Mat v 3 potezah

(B 69)

Problem št. 5

1. Da8-b8 Kg4-h3

2. Lf7-e6 mat.

kar koli drugega

3.

4. Db8-f4 mat.

Problem št. 6

1. Kg1-h2 g2-g1D+

2. Df2xg1 itd.

3.

4. Df2xe3+ itd.

5.

6. Df2-g1 itd.

Problem št. 1.

1. Lg5-d2 h3-h2

2. Ld2-a5 h2-h1D

3. b2-b4 pat.

Ce bi stal črni kralj na e2, pat ne bi bil mogoč.

Moskovski turnir

V začetku januarja se je v Moskvi začel velik mednarodni šahovski turnir. Udeležuje se ga 18 igralcev; med neriši velja omeniti predvsem Flohra in Keresa. Po 12. kolu je stanje takšno:

Rabinovič in Malaganov po 6½ (1), Ragozin in Smislov po 6 (2), Belavanev 6 (1), Flohr 5½ (3), Kan 5½ (2), Keres 5½ (1), Alatorcev 5 (2), Konstantinopolski 5 (1), Tohnš 5, Lillenthal 4½ (3), Goglidze 4½, Reshevski 4 (5), Levenfiš 4 (4), Romanovski 4 (2), Panov 3 (4), Bondarevski 2½ (4).

Da bo vsa družina vesela, je treba samo kupiti »Družinski tednik«!

Novela „Družinskega tednika“

Marjorie in pesnik

Napisal Leon Andor

Budimpeštanski parnik, ki je z njim potoval mladi madžarski pesnik, je z veliko zamudo pristal pri državnem mostu. Peter Kadar je najel avto, povedal šoferju ime hotela na Ringu, se udobno naslonil nazaj in dobre volje žvižgal dunajsko popevko: Ali si bil že spomlad na Dunaju...
Bilo je res v maju, krasnega, toplega večera. Tudi kopališča so bila že odprta, kajti tramvaji, ki so prihajali od Donave, so bili nabito polni mladih zarjavelih ljudi. Na sprednji strani nekega tramvaja je plavalas dekle pomahalo osamljenemu gostu, ki se je peljal vstric tramvaja. Peter se je obrnil in si zataknil monokel, da bi deklico bolje pogledal. A šofer je vozil silno hitro in tako je Kadar videl samo še številko »24« na zaostalem tramvaju.

»Dobro znamenje, je rekel mladi mož praznovorno. Dunaj me prijazno sprejema.« Potlej se je moral sam sebi nasmešiti, da išče kot strasten spletkar povsod skrivnostne znake usode, čeprav ga ne čaka v mestu nobena tako važna stvar, da bi potreboval naklonjenost usode. Mladi libretist iz Budimpešte je dobil namreč naročilo, naj zapiše besedilo opere, ki se odigrava v avstrijskih okoliščinah. To je bilo njegovo prvo samostojno gledališko delo. Kadar je vzel svojo nalogo dokaj resno in se je odpeljal s predplačilom, ki ga je dobil, na Dunaj, da bi se tu navzel valčkovskega razpoloženja.

V hotelu je hitro opravil svojo toaletto in se šel sprehajati na Ring. Ko je prišel do mestnega vrta, se je spomnil, da mora izvršiti neko naročilo: obiskal naj bi veleindustrija Kurta von Weidenhausa in mu sporočil naročilo iz Budimpešte. Moža je dobro poznal že iz Budimpešte, kjer se je ta pogosto in rad mudil v umetniških krogih. Najboljše je, da to takoj opravi, potlej mu ne bo treba več misliti na to, če je mislil Kadar in že stopil v telefonsko celico, od koder je poklical industrija. Weidenhaus se je zahvalil za sporočilo in povabil mladega prijatelja, naj ga obišče zunaj v njegovem poletnem dvorcu, izven mesta, kjer bo prav danes priredil vrhno večerno zabavo s plesom. Lepih žensk in deklet tudi ne bo manjkalo. Povabilo je bilo tako prijazno, da bi ga bilo težko odreči. Peter Kadar pa bi kljub temu rad privolil, ker ni vedel, kaj početi prvi večer na Dunaju.

Vso noč je ves navdušen dvoril majhni Angležini s krasno postavo. Ime ji je bilo Marjorie. Bila je hči nekega avstralskega poslovnega prijatelja industrija Weidenhausa in je bila to pot prvič v Evropi. V svoji obleki iz zlatega lameja, s sinjimi očmi in plavimi lasmi, je bila prav res da podobna porcelanasti punčki. Mladeniču je izredno ugajala, čeprav ga je morebiti privlačil k njej občutek tiste skrivnostne daljave, ki ga občutimo med seboj in vsakim tujcem iz daljnega kraja. Njegovo dvorjenje ni ušlo tudi gostitelju, ki se je pošalil: »Pazi se, avstralsko dete! Gospodu pesniku verjemi le vsako deseto besedo; poznam ga. Ima sicer lep slog, jutri bo pa že vse pozabil, kar je govoril danes. Vse je samo goreča slama.«

Kadar je prav tako v šali odgovoril: »Če je vse goreča slama, jo bom pustil mirno zgoreti. Zgori namreč hitro, a nikomur ne napravi škode.«
»Samo vam samemu,« je tiho končala dekle začeti stavek in vprašujoče opazovalo Kadra. Poglej no, si je mislil Peter, dekletce je pametnejše kakor sem mislil.

»Niti slutite ne, gospodična, kako prav imate,« je odgovoril resno. Plesala sta tango. Marjorie se je smehljala.

»Natanko opazujem vaše dvorjenje. Slutila sem, da ni odkritosrečno, vendar se nisem jezila, ker sem razbrala, da ste vi sami prepričani, da ste nesmrtno zaljubljeni vame. Sicer ste pa zanimiv človek, madžarski pesnik, kajne? Saj dovolite, da vas tako imenujem, kajti vašega imena ne morem izgovoriti. V Avstraliji bi imeli pri

dekletih veliko uspeha. Bolj ste veseli in zanimivi kakor naši fantje.«

Skupaj sta se z avtomobilom peljala nazaj v mesto, ker se je pri razhodu pokazalo, da prav za prav stanujeta oba v istem hotelu. Med potjo je Kadar zvedel, da bo mlada dama zapustila Dunaj že drugi dan in se peljala za nekaj dni v Salzburg, od tam pa v London, kjer jo pričakuje njen oče. Tam bo sklenila svoj izlet po Evropi, ker se bo kmalu nato z ladjo odpeljala domov. Pred vratarjevo celico sta se poslovila. Peter je slovesno in s hlinjeno bolestjo poljubil dekletu roko: »Torej vas ne bom videl nikoli več v življenju?«

»Če to tako želite, morebiti še,« se je glasil tihi, sramežljivi odgovor. Ikriki je njena nežna in slabotna postava izginila za steklenimi vrati dvigala.

»Neumnost,« je menil Kadar, ko je bil v svoji sobi. »Vse to ljubimkanje ni imelo smisla.« Ko je o tem prepričal samega sebe, je spraval svoje stvari v kovčeg in začel pregledovati vozni red. Naročil je, naj ga zbude zgodaj zjutraj in je na zvit način zvedel od vratarja, za kateri vlak si je Marjorie priskrbela vozni listek in ob desetih je Peter že odpotoval z brzovlakom proti Salzburgu. Korakal je po hodnikih nekaterih voz in naposled našel oddelek, ki je v njem sedela Marjorie. Gledala je skozi okno in ni opazila mladega moža. Stopil je k njej in jo tiho nagovoril:

»Avstralsko dekletce...«
Zdrnila se je in se naglo okrenila: »Madžarski pesnik!« Iz njene glasu je zvenelo toliko otroškega preseenečenja in njene jasne in nedolžne oči so izražale tako odkritosrečno veselje, da bi jo Kadar najrajši objel in jo burno poljubil. Zdaj, v tem trenutku je jasno čutil, kako je vzljubil to majhno dekletce.

V St. Pöltnu ji je prinesel iz okrepčevalnice hrenovino in pivo v papirnatem kozarcu... V Linzu obložen kruhek, sadije in slaščice in potlej sta do Salzburga srečno kramljala. Imela sta si toliko povedati, da se enega pogovora nista končala in že sta prešla k drugemu. Hitela sta kakor v strasti prebujeni ljudje, ki vedo, da se neizogibno približujejo drug drugemu, da je pa med njimi še zid neizgovorjenih besed, ki ga skušajo zdaj z vročino naglo porušiti.

Marjorie je nameravala ostati v Salzburgu tri dni. Nastanila sta se v odličnem hotelu. Dekle je najelo drago stanovanje, mladenci pa majhno podstrešno sobico.

»Mi pesniki stanujemo rajši blizu nebes,« je rekel v šali. Nikoli ni rad pokazal svojega šibkega gnutnega položaja, zdaj pa še posebno ne...

Popoldne sta se sprehajala po krasnem mestu. Zvečer sta večerjala v restavraciji ob zvokih godbe, potlej sta šla pa v bar. Kadar je bil nekoliko omamljen od vina in od mnogih novih vtisov. Pri šampanjcu je čenčal razne čustvene in neložne stvari. Zamahoval je z roko in samemu sebi sredi stavka segal v besedo, kakor da se mu ne bi zdelo vredno končati; pri tem je na mah izpraznil kozarec in s skrbnim pogledom sledil modrikastim kolobarjem dima iz njegove cigarete... Takoj nato ga je prešinilo razposajeno veselje. Znova je naročil šampanjca, povabil k mizi ciganskega primasa in mu ukazal, naj zaigra dekletu na uho pesem: »Samo eno dekle je na svetu...« Peter je pel zraven in navdušen sproti prevajal besedilo v angleščino. Marjorie je očarana opazovala to, zanj čisto novo zabavo. Nista ostala dolgo. Nekakšen nemir ju je vabil na ulico.

Sprehajala sta se ob bregu reke... Zjutraj se odpeljete dalje, mala Marjorie?« je vprašal Kadar.

»Ne, šele pojutrišnjem,« je prestrašeno ugovarjalo dekle... Nekaj trenutkov sta molčala... Nežno jo je prijel za roko, z drugo je pa dvignil njeno bradico in obrnil njen obrazek k svoji... »Avstralsko dekletce...!« Dekle se je naslonilo kakor ranjena ptička na široka prsa mladega moža...

»Madžarski pesnik... Nagnil se je k njemu ustom in strastno poljubil njene ustnice, ki so dišale kakor zrele breskve.

»Ali me imaš rad?«

»Da.«

»Od kdaj?«

»Od takrat, ko si se v vlakcu pri oknu veselo preseenečena obrnila.«

»Jaz pa že od prej... Od tiste večerne zabave... Vidiš, jaz te že dalj časa ljubim...« Novi poljubi.

Majhna porcelanasta punčka se je drugi dan spremenila v odlično damo in je prišla na dan s čisto obdelanim načrtom. Videlo se je, da je vso noč reševala težaven problem. Njen predlog se je glasil, naj se Kadar vrne v Budimpešto in uredi svoje zadeve, medtem ko se bo ona odpeljala v London in govorila s svojimi očetom. Tja naj bi zanj prišel tudi Peter.

»Stvar z očetom ne bo lahka,« je rekla zamišljeno.

»Zelo premožni smo in moj oče najbrže ne bo takoj privolil v zakon. Naposled bo pa svoji edinki gotovo popustil.«

Kajpak bi moral tudi Kadar poprej nekaj napraviti. Peljal bi se z njimi v Avstralijo in tam napisal roman ali kakšno gledališko delo, ki bi doseglo uspeh po vsem svetu.

Bogato dekle je bilo navajeno, da so mož niti ni imel časa, da bi odgovoril, ko je stopil k njima hotelski sluga in naznanil: »Telefonski poziv iz Londona.«

Marjorie je skočila izza mize in vlekla Kadra s seboj k telefonski celici. Skoraj četrte ure je govorila v London. Kadar je pa hodil pred celico sem in tja in kadil cigareto za cigareto... Komaj zdaj si je opomogel od preseenečenja.

»Kaj to pomeni?« se je prestrašen vprašal. »Kam sem pa zašel? London... Avstralija... Milijonarjeva hči... kakor v filmu.« Njegova usta so se raztegnila v porogljiv nasmeh. Skratka, zdaj naj se peljem v London, stopim pred starega Avstraleca in ga takole pozdravim:

»Spoštovani gospod! Ko sem videl vašo hčer in se vanjo zaljubil, je trajalo samo kakšen trenutek. Moje ime je Peter Kadar, mlad libretist iz Budimpešte in prav zdaj nameravam napisati svoje prvo gledališko delo. Nobenega zadržka pa ni, da ne bi moja nadaljnja dela dosegla svetovnega slovesa. Denarja nimam, mirno lahko trdim, da nimam niti stalnih dohodkov. Če mi pa daste doto, upam, da bom s tem nekaj časa živel v Avstraliji. Naposled bi si dovolil omeniti, da bi morali plačati tudi potne stroške, ker sem se semkaj pripeljal z zadnjim denarjem... Če pa moje prošnje ne morete izpolniti, potlej blagovolite naročiti svojemu tajniku, naj mi priskrbi polno karto za v Budimpešto, ker ne bi bilo dobro podati se na pot peš...«

Zasmejal se je. Marjoriein oče ga bo pri tem priznanju zasmehljivo brez besede vrgel iz sobe, ali mu pa s pomočjo svojega sluga vljudno pokazal vrata.

Marjorie je smehljaje se prišla iz telefonske celice. »Oče te hoče videti in najprej govoriti s teboj. Nedvomno bo zelo strog, ko te bo vprašal po tvojih dohodkih in prihrankih... Odločitev si pridržuje, predpostavlja pa pogoj, da takoj prideva k njemu... Bodij tako priprazen in poskrbi za vozne listke. Jaz bom medtem pripravila svoje stvari...« Odhitela je po marmornatih stopnicah nazvgor. Kadar je dolgo gledal zanj...
Potlej se je odpeljal z dvigalom v svojo sobo in naglo zložil svoje obleke in perilo v kovčeg. Vedel je že, kaj ima napraviti. Vse njegovo premoženje znaša toliko, da se bo lahko peljal nazaj v Budimpešto in tam mogoče še izhajal tri ali štiri dni. To pa le zato, ker ima še povratno karto z Dunaja. Še tega ne ve, kako bo plačal prvega najemnika, če mu založnik ne bo zaupal novega predplačila... Priskrbiti dve karti prvega razreda za v London... posrečen dovtip... Med pospravljanjem je še premišljeval, ali naj vse to zdaj ustno sporoči dekletu, ali naj ji rajši napiše nekaj vrstic... Morebiti bi ji dejal, da ne more zapustiti svoje domovine... Ali bi ji pa telefoniral s postaje?... A vse to se mu je zdelo nesmisel. Kaj ji naj pa reče?... »Halo, tukaj Peter. Draga gospodična, z vašim očetom ne morem govoriti, ker nimam nobenega premoženja... Vračam se v Budimpešto...«

Ta misel se mu je zdelala še najbolj pametna; s tem se je vsaj tolažil. Imel je namreč občutek, da je njegovo ravnanje zadevo rešilo samo naspol in da beži kot strahopetec pred veliko srečo, ki bi jo igralska narava igrala do konca...
Pozvonil je slugi: »Nesite prtljago doli. Prosim hitro za račun...«

Spodaj je hitro plačal in se splazil kot tat previdno oprežujoč, z visoko zapetim suknjičem skozi vrata.

Na postaji je slučajno ujel vlak za na Dunaj. Pozneje se sam ne bi mogel več spomniti, kako je preživel vožnjo do Budimpešte in kaj je delal tri ure na Dunaju, ko je čakal na zvezo. Bilo mu je, kakor da si je z nečim pokvaril želodec. Na meji je pa salzbursko pustolovščino že toliko prebolel, da bi uradniku, ki se je prikazal in vprašal, če ima kaj blaga,

najrajši odgovoril: »Majhno ljubezensko zadevo, gospod, čisto majhno ranico, a tako majhno, da ni vredno o njej govoriti.«

Popoldne je že sedel pri običajni mizi v svoji stalni kavarni in kramljajal s svojimi prijatelji.

»Veste, dragi moji,« je pripovedoval s pomenljivim nasmeškom, tam je bila majhna deklica... če bi hotel...«

Prenehal je, kajti njegova cigareta je na lepem dobila trpek okus. Jezen jo je ugasnil v pepelniku. Potlej je pa na srečo njegov tovariš začel govoriti nekaj drugega.

Radio Ljubljana od 26. jan. do 1. feb. 1939.

ČETRTEK 26. JANUARJA

12.00: Plošče ■ 12.45: Poročila ■ 13.00: Napovedi ■ 13.20: Violina in kitara ■ 14.00: Napovedi ■ 18.00: Radijski orkester ■ 18.40: Slovensčina za Slovence ■ 19.00: Napovedi, poročila ■ 19.30: Nac. ura ■ 19.50: Deset minut zabave ■ 20.00: Koncert Radijskega orkestra ■ 21.10: Klavirski koncert ■ 22.00: Napovedi, poročila ■ 22.15: Šrnel ■ Škrjanček ■ Konec ob 23. uri.

PETEK 27. JANUARJA

11.00: Šolska ura ■ 12.00: Plošče ■ 12.45: Poročila ■ 13.00: Napovedi ■ 13.20: Plošče ■ 14.00: Napovedi ■ 18.00: Ženska ura ■ 18.20: Plošče ■ 18.40: Francoščina ■ 19.00: Napovedi, poročila ■ 19.30: Nac. ura ■ 19.50: Zanimivosti ■ 20.00: O jazzu v besedi in zvoku ■ 20.30: Koncert ■ 22.00: Napovedi, poročila ■ 22.30: Angleške plošče ■ Konec ob 23. uri.

SOBOTA 28. JANUARJA

12.00: Plošče ■ 12.45: Poročila ■ 13.00: Napovedi ■ 13.20: Plošče ■ 14.00: Napovedi ■ 17.00: Otroška ura ■ 17.50: Pregled sporeda ■ 18.00: Radijski orkester ■ 18.40: Zimski prazniki v Zilji ■ 19.00: Napovedi, poročila ■ 19.30: Nac. ura ■ 19.50: Beseda k prazniku ■ 20.00: O zunanji politiki ■ 20.30: Vesel glasben večer

■ 22.00: Napovedi, poročila ■ 22.15: Radijski orkester ■ Konec ob 23. uri.

NEDELJA 29. JANUARJA

8.00: Salonski kvartet ■ 9.00: Napovedi, poročila ■ 9.15: Prenos cerkvene glasbe iz trnovske cerkve ■ 9.45: Verški govor ■ 10.00: Šrnel kvartet ■ Štirje fantje ■ 11.00: Plošče ■ 11.30: Koncert operne glasbe ■ 13.00: Napovedi, poročila ■ 13.20: Harmonika ■ 17.00: Kmet. ura ■ 17.30: Veselo popoldne ■ 19.00: Napovedi, poročila ■ 19.30: Nac. ura ■ 19.50: Klavirski koncert ■ 20.30: Radijski orkester ■ 22.00: Napovedi, poročila ■ 22.15: Prenos plesne glasbe iz restavracije Emona ■ Konec ob 23. uri.

POSEDELJEK 30. JANUARJA

12.00: Plošče ■ 12.45: Poročila ■ 13.00: Napovedi ■ 13.20: Opoldanski koncert Radijskega orkestra ■ 14.00: Napovedi ■ 18.00: Zdravniška ura ■ 18.20: Plošče ■ 18.40: Umetnostni spomeniki na Stajerskem ■ 19.00: Napovedi, poročila ■ 19.30: Nac. ura ■ 19.50: Zanimivosti ■ 20.00: Sentimentalni in veseli napevi ■ 21.10: Komorni trio ■ 22.00: Napovedi, poročila ■ 22.15: Plošče ■ Konec ob 23. uri.

TOREK, 31. JANUARJA

11.00: Šolska ura ■ 12.00: Plošče ■ 12.45: Poročila ■ 13.00: Napovedi ■ 13.20: Koncert na dveh harmonikah ■ 14.00: Napovedi ■ 18.00: Radijski orkester ■ 18.40: Problem malega naroda ■ 19.00: Napovedi, poročila ■ 19.30: Nac. ura ■ 19.50: Deset minut zabave ■ 20.00: Plošče ■ 20.15: Ivo Sorli: Dve zgodbi o Tolmčinah ■ 21.30: Radijski orkester ■ 22.00: Napovedi, poročila ■ 22.15: Radijski orkester ■ Konec ob 23. uri.

SREDA, 1. FEBRUARJA

12.00: Plošče ■ 12.45: Poročila ■ 13.00: Napovedi ■ 13.20: Plošče ■ 14.00: Napovedi ■ 18.00: Mladinska ura ■ 18.40: Kriza morale in človeka ■ 19.00: Napovedi, poročila ■ 19.30: Nac. ura ■ 19.50: Beseda k prazniku ■ 20.00: Ljublj. pevski jazz-kvartet ■ 20.45: Plošče ■ 21.15: Harmonika ■ 22.00: Napovedi, poročila ■ 22.15: Prenos plesne glasbe iz restavracije Emona ■ Konec ob 23. uri.

„AGA“ za masažo: z uspehom rabi vsaka družina!

Revmatizem-išias, trganje, zobobol, prehlajenost itd. odstranjuje z uspehom „AGA“ za masažo priznано in odlikovano domače sredstvo s smrekovim ekstraktom. Par kapljic „AGA“ na sladkorju ali vodi vam popravi neprijeten okus in slabost. Za nego ust, grla, pri trganju itd. uporabljajte „AGA“ za masažo. „AGA“ za masažo - naj bo zato v vsaki družini.

Dobi se v vsaki lekarni, drogeriji in trgovini za din 12.—, kjer je ni, pošljite znesek din 12.— pa Vam jo pošlje

Samoprodaja za dravsko banovino
DOLINŠEK Vitomir, Celje

Zahtevajte „AGA“ za masažo!
Zahtevajte „AGA“ za masažo!

**Premog — koks
drva — oglje — likalit**
dobite po zmernih cenah pri
RESMAN LOJZE, Ljubljana
Cesta 29. oktobra (Rimska) št. 21
Telefon 33-53

Razna posteljnina
Goli
SELENBURGOVA 3.

Cene naših malih oglasov so zmerne in času primerne!

Za vsako priliko
najboljše in najcenejše Hubertuse, površnike, perilo in vsa oblačila nudi
Presker
Ljubljana, Sv. Petra c. 14

POZOR
GOSPODINJE!
Najceneje ste postreženi s
KURIVOM pri trdki
RUDOLF VELEPIČ
trgovina s kurivom
LIUBLJANA VII.
Sv. Jernejeva cesta 25
TELEFON 27-08
Ravno tam se dobijo popolnoma nove plošče svetovno znane znamke HOMOCORD
CENA DIN 15.—

Pocenji boste kupovali
naše knjige, kataloge, miselne
naše brezplačni kataloge
naše brezplačni kataloge
Karstner-Opfer
KARSTNER-OPFER

TRTA
Cepiljenke najplemenitejših vrst lesa zaliče in korenike Kober 588, teleki 88, Riparia in Chasselas, vse zalajeno čisto in prvovrstno, dobavljajo: Prvi jugoslovanski loznjaci, Daruvar. Zahtevajte cenike.

FR. P. ZAJEC
IZPRAŠAN OPTIK IN URAR
LJUBLJANA, sedaj Stritarjeva ul. 6
pri franciškanskem mostu
Vsakovrstne očala, daljnogledi, toplomeri, barometri, higrometri, rad. Večina izbir ur, zlatine in srebrnine. Samo kvalitetna optika! Ceniki brezplačno!

TVRDKA

TEOKAROVIC

se je preselila iz

Gradišča v

Wolfovo 10